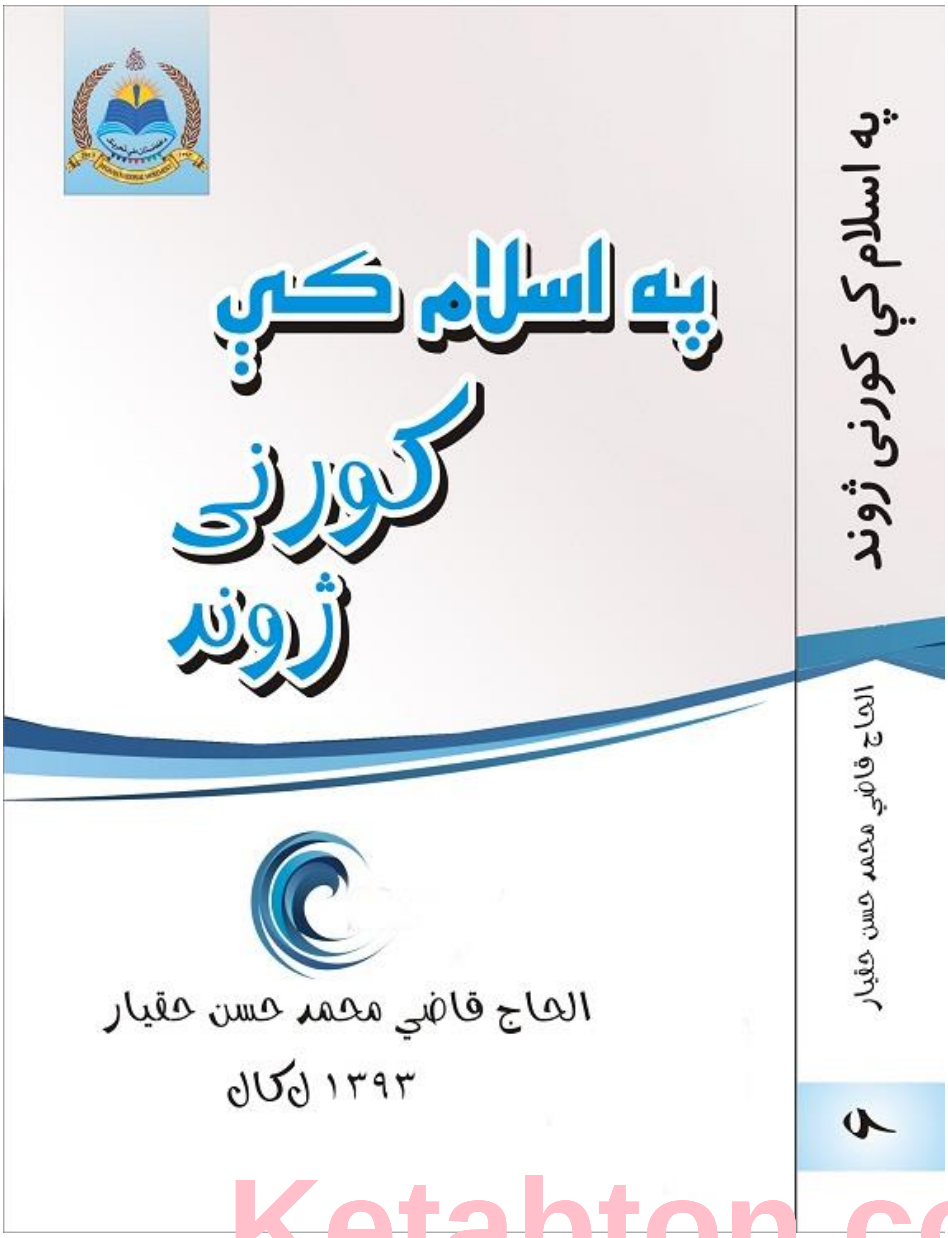

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحريک يادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحريک له اساسي څانګو څخه يوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګڼ شمېر فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاريخي، ملي، کلتوري ورځو او تاريخي او ملي شخصيتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د ليکوالو د علمي، ديني، روزنيزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهيسې چې تحريک خپل عملي فعاليتونه پيل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعاليتونه چټک کړي دي. تاريخي ورځې يې نمانځلي، تاريخي واټونو ته يې لوحې جوړې کړي. علمي سيمينارونه او ورکشاپونه يې جوړ کړي دي.

د تحريک دې څانګې د تحريک د عمومي هدفونو په رڼا کې وپتېيله چې په يوځايي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره ديني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته يې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقيار**) ليکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هيله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحريک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاينې په هيله

په درناوي

د افغانستان ملي تحريک

فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به څکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې ځو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادیبان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزوني وکړي .

زما دالیکنه (کوني ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز ځرنګوالي سره بې اړیکې نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴کاله وړاندې او په وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خوداچې دخلکو له ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کېږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډیرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ .

په کتاب مو ځکه ((کورنۍ ژوند)) نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د ((د کورني)) مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غوارم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم ، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو .

په پای کې له محترم رفیع الله روشن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز ، له محترم انجنیر محمدافضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویښن اوسترګوراوسیاست پوه استادمحمداسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښوونې کړېدي.

په درنښت

محمدحسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف : د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي.

په اختیار کې لیکي چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[1] ، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[1] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر : جلد .۲ ص :۱۸۳ .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکيت لپاره يو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخيستلو لپاره جايز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ايجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو يا د هغوی د وکيلانو لخوا ترسره او اجرا کيږي.

د امام کاساني(رح) تعريف

نکاح مېړه ته د ښځې د فرج او نورو غړيو خاصوالی دی.[1]

۱. د شوافعو(رح) تعريف

دنکاح په لفظ يو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمين کوي.[2]

د حنابله و په نزد

دا يو تړون دی چې د نکاح او يو ځای والي په الفاظو صحيح کيږي.

د نکاح غوره تعريف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تېرولو تړون دی چې له يوبل څخه ګټه په ځانګړو شرايطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد ترې څه دی ؟ ايا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکيږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

[1] بدائع الصنايع

[2] حاشية الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په یو روایت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روایت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقیقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالیږي یعني کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[1]

دلایل یې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء : ۲۲

یعني : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

یعني چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ایت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی یې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره : ۲۳۰.

یعني : (بیا که چېرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

یعني تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته یې بل مېړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمایي : (اصنعوا کل شیء الی النکاح).[2]

---

[1] المبسوط ، بدایع الصنایع ، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختیار شرح المختار .

[2] صحاح الستة مګر بخاري نیل الاوطار او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : یعنې له حایضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي يې).

د مالکيه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه يو روايت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقيقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[۱].

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال يې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابويعلي له حنابله و څخه او يو روايت له شافعيانو څخه هم دی.[۲]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روايت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[۳]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی يعنې د نکاح لفظ په حقيقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[۴]

---

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .

[۲] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .

[۳] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.

[۴] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلایل

جمهور وايي چې: (حتى تنكح زوجا غيره) د وطي معنى نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حديث کې راغلې ده: (حتى تذوقي عسيلته و يذوق عسيلتک).[۱]

يعنې: (ترڅو چې وڅکې ته خوند د هغه (سړي) او وڅکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولى حتى تذوق عسيلة لاخر و يذوق عسيلتها).[۲]

يعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وڅکي خوند د بل او وڅکي هغه خوند د دی (عسيله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند يې له شهدو سره تشبيه کړ.)

او له (مانكح اباء كم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحيح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی يې نه حرامېږي او که له پلار سره يې صحيح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی يې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمايي: (ولدت من نكاح لامن سفاح)

يعنې: (زه له صحيح نکاح څخه پيدا شوی يم له بد کارئ څخه پيدا شوی نه يم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځايونه وګورو نو جوتېږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

[۱] متفق عليه.
[۲] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستابچی دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[۱]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به ډېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

---

[۱] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به یې نیول.[1]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به یې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پایښت یوائینی لاره ده او د نارینه او ښځې د فطري غوښتنو د سړولو خورا غوره او سپېڅلی ذریعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمینان او هوساینه ور په برخه کېږي او هره تولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي یې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو څخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډایئ) لامل ده او د مینې محبت پېژند ګلوی حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دی خپل جنسي غرایض د نورو ژویو په څېر پرته له کوم قید او شرطه ، هرچا سره چې خوښه یې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نیکمرغۍ لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمایي : [یا معشر الشباب من استطاع منکم الباء فلیتزوج فانه اغض للبصرواحصن للفرج، ومن لم یستطع فعلیه بالصوم فانه له وجاء].[2]

یعنې : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځایه

---

[1] الانکحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة لامدل.

[2] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال څخه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونیسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصیتوب ده.)

همدا راز فرمايي : (النکاح من سنتی فمن لم یعمل بسنتی فلیس منی).[1]

یعنې : (نکاح زما له سنتو څخه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې څخه نه دی.)

نکاح په دیني او دنیوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء لیکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه څخه غوره دي.[2]

رسول الله(ص) فرمایي : (تناکحوا وتوالدوا و تکاثروا فاني اباهي بکم الامم یوم القیامة).[3]

یعنې : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قیامت په ورځ په نورو امتونو ویاړم.)

همدا راز فرمايي: کله مو چې د یوې پردۍ ښځې ښکلا خوښه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[4]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړیکو غوڅولو څخه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون رضي الله عنه له

---

[1] ابن ماجه
[2] فتح القدیر.
[3] مسلم
[4] الجامع الصغیر للسیوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړیکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: (درې کسان دي چې مرسته يې په الله(ج) حق ده يو ترې هغه نکاح کوونکی دی چې پاکې یې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمايي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

یعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پيدا کړي يې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مایل شئ دوی ته.)

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډېرې سترتياوې لېرې کوي ، د ورځنې ژوند د بېړۍ په چلولو کې مرسته کوي یو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

یعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن يئ د هغوی لپاره.)

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستوماتنياوې پیدا کېږي لکه د اولاد نفقه لګښت ، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي ، په نیویارک کې د ارواپې روغتون رئیس ډاکټر(هافلبرګ) وایي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري ، مسلم ، ترمذي ، ابن ماجه ، نسايي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعود رضي الله عنه وايي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد (رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ويې ويل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ويده شم.[۱]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو ښخه ښرګندېږي چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړی ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر بايد يوې خواته وانه چول شي او خلک بايد دا مذهبي او ټولنيز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو ښخه ساتي او د ټولنې د نظم او اصلاح تضمين هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه يې وغواړي پوره کړي نو دلته انانيت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پيدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پيدا کېږي همدا راز د راتلونکي کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربيه... به يې چا پر ذمه اخيستله ؟

نو اسلامي شريعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پيدا کړله.

هـ : د نکاح حکم

[۱] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شيخ بن محمد سليمان وايي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهې مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وايي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱. سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه يې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲. واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت يې هم غالب وي.

۳. مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځينې يې دلته رانقلوو :

۱. چې جنسي قوه يې غالبه وي، د ښځو خواته ميلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځينې نور فقها وايي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلايل : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

يعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقى الابحار.
[۲] الاختيار شرح المختار.
[۳] الوجيز للغزالى جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنى او شرح الكبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

یعنې: (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېره نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئیانو او وینځو څخه.)

پدې ایتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترڅو یې چې په خلاف دلیل پیدا نشي د فرضیت لپاره وي او دلته هېڅ دلیل نشته دی.

الله(ج) فرمایي: (وَلاَ تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

یعنې: (مه نږدې کېږئ زنا ته چې دا بې حیایي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او دېر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري. ځینې وایي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت یې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وایي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وایي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

---

[1] المغني ،شرح الکبیر ، الوجیز او حاشیة العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعني: څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمایي: (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې: ابن مسعود رضي الله عنه وایي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضي الله عنه سعید بن جبیر رضي الله عنه ته وویل: واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وایي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمایي: زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ....بخاري.

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] المغني لابن قدامه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنی نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابه رضي الله عنه داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ).

يعنې : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي.)

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيى(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران :۳۹.

يعنې : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايې : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران :۱۴.

يعنې : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.
۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وېره نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.
۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وېره هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.
۷. فرض عین : دظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وایي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[1]

دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سید ابوالاعلی مودودي(رح) وایي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه دټولنې تیار خواره ټګان او غداران دي.

نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړی اهمیت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.

په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلی شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وایي.[2]

---

[1] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.

[2] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بی نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره یې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمایي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- ځکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویاړم).[1]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویاړم).[2]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د یو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمایي: (ان الله یحب الفقیر العفیف ابا العیال)[3]

یعنې : (الله(ج) خوښوي فقیر (ناداره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[1] الجامع الصغیر امام السیوطي.

[2] ابوداود.

[3] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

په جاهلیت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبیلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځینې ښه دودونه پاتې شول اکثره یې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول ، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځینو به ښځو ته د مېړه د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به یې کاوه او ځینو به زمونږ د نني جاهلیت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دی مستقیما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار یې په خطبه کې ضرور ګډون کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غیرت او ننګ په اساس به

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبایې لور یا خور ته څوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتیب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور یا . . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمايي: (وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ) البقرة.۲۳۵

یعني : او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وواییئ خطبه (د نکاح پیغام)د دې ښځو او که ویې ساتئ په خپلو زړو کې

د نکاح په غرض د یوې نجلۍ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وايي.

په جاهلیت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه یو مخیزه رد کړل ښځې ته یې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهلیت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقیما بی له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت علي رضي الله عنه له رسول الله(ص) څخه فاطمه رضي الله عنها بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[1]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به یې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمر رضي الله عنه د خپلې لور حفصې رضي الله عنها د نکاح وړاندیزحضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه او حضرت عثمان رضي الله عنه ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تمیز

[1] المستدرک للحاکم.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریې زید سره وکړله.[۱]

ځوک چې د چا خور، لور یا . . . وغواړي او د نکاح پیغام ورولیږي، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د ورورۍ او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا څخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګیرې چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وايي چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم څو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت، ما ورته وویل چې، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې موږ به دې هم خبر کړي وو، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې موګډون کړی وای بیا ما غوښتل چې ترې پاڅېږم هغه راځینې وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړې دي ؟ ما ورته وویل چې قربان !ماته به ځوک خپله خور یا لور څه راکړي، زه خو دوه درهمه هم نه لرم ؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم، ماښام چې کور ته لاړم، روژه وم، روژه مې ماته کړه، لمونځ مې وکړ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې ځوک یې ؟ هغه

---

[۱] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل سعید یم ما خپل خیال او خاطر ته څو سعید نومي راوستل او سعید بن مسیب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په ځلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې لید ، فکر مې کاوه چې له خپلې وینا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ویل چې قربان زه به دې درغوښتی وم ، هغه راته وویل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وویل چې امر کوئ هغه را ته وویل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه یوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته یې څوک ولاړه ده ، هغه یې دروازې ته ننوېستله او خپله بېرته ستون شو ، بیا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني یې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه اود حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېڅلې پېغله د سعید بن مسیب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خلیفه عبدالملک بن مروان خپل زوی ولیعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څو څو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج: د خطبې الفاظ

مخکې مو وویل چې دنکاح په غرض دیوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وایي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا یو بل ځینې بېل دي.

---

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې څوک چا ته وواییي: زه له تا سره واده کول غواړم ،او ټول فقهاء وایي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه او فحش دي نو په خطبه کې یې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې دیو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعنې دیو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکه یو محتاج چې چا ته وواییي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادېدلې او داسې نور.

ببېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لورته وفرمایل : (اذا حللت فاذ نیني)

یعني : کله چې حلاله شوې (نکاح درته روا شوه) ماته خبرراکړه.

او ورته یې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعني : دځان په هکله دې موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة څخه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمایل :ته خبره یې چې زه د خدای(ج) رسول یم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه وینې.[1]

۳. ته ډېره ښایسته یې د هرچا خوښه یې.

---

[1] دارالقطني او نیل الاوطار

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له یو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[۱]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوسايني خبره ده نوپه همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې وګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوي حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونوسره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه ىو بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبهؓ ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

---

[۱] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : وګرځه او هغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي (اذا خطب احدکم المراة.فلاجناح علیه ان ینظره منها اذاکان ینظره الیهالخطبة وان کانت لا تعلم)[1]

یعنې : کله چې له تاسو څخه چا یوه کومه انجلۍ وغوښتله نو هېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ینظره منها فلیفعل).[2]

یعنې : کله که څوک له تاسو کومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي اوکولی شي، چې هغه وګوري ،نودا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو روایاتو څخه جوتېږي ،چې دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل جائزدي او د نجلۍ کورنۍ هم باید په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی .

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد یوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وایي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،اوکه نجلۍ اجازه ونه کړله ،نوکتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وایي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شیعه وایي : دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[1] مسند احمد ،نیل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.
[2] ابوداود اومسند احمد
[3] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عياض وايي : دا کتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي ،نو ترڅو هغه ځواب ورکړي ،يا يې غوښتونکې پرېږدي ،بل چاته يې غو ښتل حرام دي خونن سباډېر داسې ليدل شوي ،چې ديونجلۍ په سرغتې غتې دښمنۍ پيدا شوې وي.ډېر له ضده هم دا کار کوي ،اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځينې خولا د نجلۍ کورته ګوانښ هم کوي ،چې که له ما څخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو. . .دا په اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمايي : (لايبيع احدکم علي بيع اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه)

يعنې : بيه دې نه کوي يو له تاسو هم دخپل مسلمان ورورپه بيه او خطبه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل ورورپر خطبې.

مطلب دا چې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه ؛ترهغه چې يا يې غوښتونکی پرېږدي اوي‌ا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روايتونه شته چې نه يوائې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمايي چې يومسلمان ورور دې دبل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که څوک دا کار وکړي نو د رسول الله ص د وینا مخالفت به یې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا څخه یې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشورې او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې یا یې موافقه راغلله یانه او دخطبې فسخه که دهلک له خوا څخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ایجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اودادنکاح لپاره یوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ ورړ نه وي.

و: پر یوه جاهلیت نیوکه

یوبل جاهلیت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه یوه ټوټه یا ګل ورکړي ،بیا پرته لدې چې شرعي ایجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند یوځای کېږي دادستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.یوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځینو عیاشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې یې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحیحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په یوازیتوب کې ورسره یوځای کېږي ،او داکار په څو اسلامي پرمختګ خوښو!!هیوادونو کې له څوکالو راهیسې راپیل شوی دی.څوکله که ددواړو موافقه رانشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا . . .کې یې ورسره خلوت هم کړی وي اودریم ملګري (شیطان) یې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبیا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې ولیدل شول ،پېغلو انجونو او زلمیانو اوس هلته هم دا پلمه پیداکړې ده او خپل جنسي غرایز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندې له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ایجاب او قبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ایجاب او قبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ایجاب دی ،دنارینه له خوا وي اوکه دښځې له خوا (اوکه ددوی داولیاوو لخوا). ایجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجیت په الفاظوصحیح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکیت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنیفه(رح) په نزد صحیح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده: (وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب :۵

یعني : (اوهغه مومنه ښځه که بخښې خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل داچې که دادنکاح صریح الفاظ نه دي ،نو کنایه خودي..[۱]

امام شافعي(رح) وایي چې دنکاح اوتزویج له کلموڅخه پرته نکاح په نوروکلمونه صحیح کېږي.[۱]

---

[۱] الاختیارلتعلیل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحیح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي)حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبري دي اوکه څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېرې ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحیح کېږي.

۲. هر طرف بایـد د بل طرف خبرې بشپړې واوري او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحیح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښځه او خاوند یا یې وکېلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح روا ده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسویان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحیح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې(خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[1] بدایع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهــورو علماووشــافعي، مالک،احمــد بــن حنبــل اوشــاه ولــي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانو څخه.[۱]

شاه ولـي والله دهلـوي وايـي ښـځې تـه روانـه دي چـې لـه ولـي څخـه پرتـه دخپلي نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي لـه خپل سيال څخه پرته لـه بـل چاسره نکاح وکړي او قوم تـه يـې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبياخود احنافوپه نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْـتُمُ النِّسَـاء فَـبَلَغْنَ أَجَلَهُــنَّ فَـلاَ تَعْضُـلُوهُنَّ أَن يَـنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

ىعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښـځې او دوى ورسـېږي اخرد مـودې خپلـې تـه پـس مـه منع کوئ تاسودوى لـه دې څخـه چـې پـه نکاح بـه واخلي دوې مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

ىعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اويـاعفوه وکـړي ،هغـه ځـوک چـې پـه لاس کـې يـې غوټـه دنکـاح ده.امـام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

---

[۱] النهاية لرملي
[۲] احکام القران قرطبي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې توګه اېتونوکې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.
رسول الله(ص) فرمايي :لا نكاح بغير ولي. دارقطني
یعني:له ولي پرته نکاح نه ده صحيح.
(ايماامراة نكحت بغيراذاوليها فنكاحها باطل قالهاثلاثا)[1]
یعني : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دايې درې ځله وويل.

خودامام اعظم (ابوحنيفه)(رح) په نزد ولي دنكاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سیال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلايل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِيَ أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ۲۴۰

یعني :اوپه تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشريعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعني :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شريعت مطابق.

---

[1] بخاري، مسلم، ابوداود، او ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبكرتستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[۱]

یعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي څنې اوپېغله به اجازه کوي دځان په حق کې او اجازه يې چپ کېدل دي

(لاتنكح الثيب حتى تستامرولاتنكح البكرحتي تستاء ذن واذنهاالصموت).[۲]

یعني : نه دې په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي اونه دي په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[۳]

یعني :ولي د کونډې ښځې سره هېڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخويندې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار څخه شکايت وکړه اوڅرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلې د رسوالله(ص) له دې وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

[۱] مسلم اوترمذي

[۲] دارالقطني.

[۳] ابوداود

www.maliatahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا او دجبر ریکارډ مات کړم او مسلمانانې خویندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې دلورګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو دامام ابو حنیفه(رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري ،کله چې هغه بالغه وي اود ښو او بدو تمیز وکولی شي خپله ګټه اوتاوان وپېژني نو شریعت هغه ته دخپل مېړه دانتخاب بشپړ حق ورکړیدی ،او هېڅوک یې دخپلې خوښې (مرضئ)خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یوله هغو جاهلي او ناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوي دادی چې ولي ښځه چې چاته یې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه دمال یاڅاروي خپل شخصي ملکیت ګڼې ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او ډېرداسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسرد کورشخصي ملکیت اوشتمني بلل کېږي بل چاته ورکول یې دهغه دوژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسرپه کورکې ځلمی وجود ونلري نو په کلونو کلونو به انتظار کوي ترڅو کوم کوچنی بالغ شي اوهغه ورته په نکاح کړي اوکه طفل هم نه وي نوبیاناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي اود خُسرپه کور کې دوینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې ډېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې اوطبیعت پرخلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یاځان وژلی یایې تېښته اوفرارکړی اویایې نوراخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

---

[۱] الاختیارلتعلیل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده «راتلونکې» ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته یې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :((ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاًوجعل بینکم مودة ورحمة))[1]

یعنې: او له نښو دده دادي چې پیداکړې یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې یې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهرباني.))

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکین اواطمنان راځي اونه خومینه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق مومي د دې له پاسه هره ورځ دمېړه اوښځې ترمنځ اوبه خرې وي تردې چې یوله بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحمیلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

---

[1] الروم ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګراسلام د ازادې بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبیعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمایي چې په نکاح کولوکې به کونډه امرکوي چې هغې دپېغلې په انډول د واده خواږه اوترخه لیدلي وي اوپېغلې ته که حیاورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی یې هم کافي دی اوکه هغه په چیغوچیغوژاړي اویا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحېح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه یې هم ناخوالو ،تاوتریخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دایجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمایلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[۱]

یعني :نه ده صحیح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانوپه حضورکې.

او مالکیان وایي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په تړون خبر شي.[۲]

ددوی په نزد له شاهدانوڅخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانوحضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[۳]

---

[۱] دارلقطني.
[۲] بدانع الصنائع،فتح القدیر،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.
[۳] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة الامدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهرڅخه پرته نکاح نه صحیح کیږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء: ۲۴

یعنې: اوحلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسو هغوی په مالونوخپلو سره.

دامام شافعي(رح) اوحنابله وپه نزد مهرمستحب دی نوکه چېرې يې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم روا ده.

اومالکیان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده اوپرېښودل يې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

یعنې:ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء:۲۴

یعنې :نودوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شویدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلې ده اوزياته اندازه يې ټاکلې نه ده په هرڅوچې دواړه راضي شول سيي ده، دمهرپه هکله به کافي تفصيل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد(تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایې چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحيح او نافذ عقد

پر صحيح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر د نکاح دعقد په وخت کې ټاکل شوی و ، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه و نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره دښځې نفقه ، جامه او د اوسېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه يې وي نو د دوی ترمنځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي .

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زيان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شريعت ورته مباح کړی وي .

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورکې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. تر څو چې شريعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تاديب ته به غاړه ږدي ، تر څو چې خاوند د شريعت حدود مراعات کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زیږیږي .

۲. ترڅو چې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یا عیسوي) نو یو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتیږي .

۴. هریو ته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض او نفاس) وجود ونلري.

۵. په هریو لازم دي چې له بل سره دژوند دچارو په سنبالولو کې له خپل قدرت او توان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقد دی چې دنفاذ یو شرط یې کم وي یعنې که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذ دی لکه مړ یې یا وینځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکې کوچنۍ او یا معتوه وي یا دازادې ، اصیلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح څوک دهغې له اجازې پرته وکړي یا دنژدې ولي په شتوالي کې لیرې ولي دنکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړې.داعقد له دخول څخه وړاندې دنژدې ولي په اجازې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړنو داعقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارينه باندې کوم شرط ندی اينښودل شوی له هر چا سره چې نکاح يې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

۱. داچې خاوند يې سيال وي.

۲. چې مهر به يې له مثل څخه کم نه وي.

نو که لدې شرطونو څخه يو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې د نفاذ ټول شرطونه يې پوره وي خو د صحت له شروطو څخه يو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي يا په بائن طلاق کې ديوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.يا د پنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،يا د وينځې نکاح په اصيلې باندې شوې وي ،يا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو بايد ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،تر څو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته يې بېل کړل نو دا څلور اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د ښځې ته له لومړی ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېرې.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي يعنې پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که د عقد په وخت کې يې مهر ټاکلی و نو له ټاکلي اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر يې ټاکلی نه و، نو له مهرمثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې د ښځې په وطی به يا مهر لازم وي او يا حد او حد د شبهې لپاره رفع شو نو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه يې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صيغه کې يې نقصان (کمښت) يا څه عيب پيدا شي، يا د انعقاد له شرطونو څخه يو شرط کم وي، نو دا نکاح باطله ده لکه موقتي نکاح يا چې عقد کوونکي دواړه ليوني وي، يا يې يو ليونی وي، يا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره، نو په دې نکاح هيڅ اثرات نه مرتبېږي. د دې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه ميراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا داسې نکاح وکړله سمدستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبر شي، نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل يې کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کومو ښځو سره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، يوه هغه چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې دتل لپاره حرامې دي ، نودحرمت لاملونه (اسباب) يې څلور دي.

۱. محرمات دنسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلورډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: د سړي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمايي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء٢٣

یعنې: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

اود نیاګانو نکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: د سړي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء٢٣

یعنې: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وربره ،خورزه، د وررلور اود خور لور اود هغوی اولاد، برابر خبرده که خوریاوررسکه وي اوکه ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت یوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وايي [يحرمه جميع نساء القرابة غيرولدالعمومة والخؤ له].[1]

یعنې: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اویاد تره اوماما څخه.

[1] الانكحة الفاسدة نقل له حاشية الشرقاوي څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود ورورلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيوڅخه د شيدوڅښلوته وايي.[1]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنی :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب]. [2]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[1]

---

[1] الميزان للشعراني

[2] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايه .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې حرام دي په تې رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما يحرم من النسب).[٢]

يعنې: حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[٣]

يعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نوچې کومه مور کوم ماشوم ته تې ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد يې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غير له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه يې ماماګان ، خويندې يې خاله ګانې اودهغه خاوند يې پلار وګرځېد د پلارلورګانې يې خويندې ،او زامن يې ورونه ، ورونه يې ترونه،خورګانې يې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسيانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره يې ګرځي.خو ځينې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه يو درضاعي ورور خپله مورده يعنې که يوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنيان ديوې دريمې ښځې تی وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د يوې ښځې له تيو څخه يې شيدې رودلې دي ،خو بيا هم ديو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

---

[١] متفق عليه.
[٢] بخاري.
[٣] بخاري.
[۴] تخفة المحتاج ،حاشية ابن عابدين ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا یو سړی یو زوی لري ،او بل سړی یوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لو مړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[1]

په لنډ ډول دې ته یوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې اودهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،یعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع یوازی په همدې کوچني حرام دي اوددې کوچني په مور اوپلار نه حرامېږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مېړه اودهغې د اصولو او فروعو حرمت یوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او.. . سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جایز ده ،یعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شیدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه یوه سره واده وکړي.

په شیدو د تحریم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتېږي ډاکټران وایي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شیدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شیدو څخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شیدو څخه حاصلېږي چې ماشوم یې په لمړیو دو و کالوکې

---

[1] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثبني ، .نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅو کالو کوچنی ديوې ښځې شيدې ورو ي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابو حنيفه(رح)) وايي داموده دکوچني د عمر لومړنی دېرش مياشتې دي.[1]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او بېلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : حمل او بېلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[2] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړۍ نېټه تاکل شوې ده
بل ځای فرمايي : [لايحرم من الرضاع الاماکان فی الحولين]. [۱]

يعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږمیاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی څومره شيدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه يوه څاڅکي سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ايت مطلق راغلی دی. [۲]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي يعنې چې ماشوم تی وروي اوموړشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله يې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي. [۳]

---

[۱] دارالقطني شرح الکبير اوکشاف القناع.
[۲] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدين او بداية المجتهد.
[۳] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[۱]

او هغه حدیث چې دعباس رضی الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یوکش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[۲]

اودسالم په هکله دسهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[۳] دحنابله وپه یوقول اودابي ثوراوځینوصحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعنې دعباس رضی الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یوکش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویوځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیا یې پرېږدي ، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نوحرمت ثابتېږي.[۴]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه تاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعنې اوستاسې هغه مورګانې چې شیدې یې درکړې وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوي.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[۵]

---

[۱] مسلم اوابوداود.
[۲] مسلم.
[۳] موطا امام مالک.
[۴] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.
[۵] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الرایة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لړاوړ برنه دي یاد شوي.

ابن مسعود ،ابن عباس او حضرت علي رضي الله عنه وايي : (قليل الرضاع وكثيره سواء).[1]

یعنې : د رضاع لږ او ډېر برابر دي.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمايي چې یو کش رودل هم حرمت ثابتوي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

---

[1] ترمذي جلد: ۳.

[2] دارالقطنى اوبدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نور څه ګډ شي.

که چېرې شیدې له کوم بهېدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نوکه دښځې شیدې ډېرې وي نو د احنافو په نزد حرمت ثابتېږي ، اوکه دښځې شیدې کمې وي اوبل بهېدونکي شی ډېرو ،نو حرمت نه ثابتیږي، اوکه دبلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نوکه دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوند شو، اوکه برابرې وي او په اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېرې شیدې له بهېدونکي شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتېږي ،لرې وي اوکه ډېرې امام مالک(رح) وایي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي اوکه له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وڅښي نو داحرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهېدونکي شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي اوکه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچني تغذيه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته د بل چا شيدې نه روي يا بله ښځه پيدا نه شوه چې ماشوم ته شيدې ورکړي، يا پيدا شوه او ماشوم يې هم شيدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغذيه کړي ،ځکه چې په شيدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمايي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

يعنې: او مور ګانې دې شيدې ورکوي خپلو کوچنيانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شيدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور يې غوښتل چې خپل ماشوم ته شيدې ورکړي اواجوره يې هم نه غوښتله نو د کوچني تسليمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نوروپه اندول ډېره مهربانه وي اوداولاد په تربيه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شيدې ورکولې خو اجوره يې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړيا ورکولې نو پلار يې کولی شي چې دې بلې ښځې ته يې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور يې هم نو پلار به يې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي يا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسليم کړل شي ؛ نو تربيه يې خرابېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د (۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو د روغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښود پدې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زېږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچنې لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژر دا کار وکړئ او ژر یې پیل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوی او داد کوچنې په هاضمه کې توپیر راولي.

۴. هره مور باید له هرډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلي شوی بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژر عادت شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی دمور د شیدو له لومړیو اوګټورو موادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر څلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویټامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وايي چې دمورپه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دی.

www.melitahrik.com 0777400116

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تی ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماوو په نزد دې ته هېڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وايي ځرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وايي چې اجوره یې نشته ده .لومړۍ ډله وايي چې ددې د زوجیت اونکاح لړئ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدڅخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړۍ بالکل ختمه وه نودې کې هېڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمایي : ﴿فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ﴾ الطلاق: ۶

یعنې: او که چېرې یې شیدې ورکولې ستاسي لپاره ،نو ورکوئ دوی لره مزدوري ددوی.

او که ښځه پردی وه ،نو په هرحال د اجورې مستحقه ده.

۳. محرمات د مصاهرت (خسر ګنۍ) په سبب

دا هم په څلورډوله دي.

۱ دښځې اصول : لکه دخپلې مېرمن مور ،نیاګانې ، که څه هم پورته وي.

دمېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] او مورګانې د مېرمنو ستاسي .

او نیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح تړون که څه هم کوروالی نه وي شوی دښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمایي : (هرچاچې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نو که له هغه سره یې کوروالی وکړ ،او که ویې نه کړ نو دهغه د مور نکاح ورته حرامه ده.[1]

۲. دښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي ، دهغه اولاد لکه پرکتې (دښځې لورله بل مېړه څخه) او د هغې لورګانې او نمسیانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمایي: ﴿وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

[1] ترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء۲۳

یعنــې :اوستاســوپرکتۍانې چــې ستاســوپالنه کــې وي ، کــومې چــې ستاسوله هغو ښځوپیدااوي چې تاسوورسره کوروالی کړی دی

اوکه تاسوورسره کوروالی نه وي کړی نوبیاپه تاسوڅه ګناه نشته .

اود څلور واړوامامانوپه نزد د (في حجورکم) قید ته هېڅ اعتبارنشته، یعنې که پرکتۍ له ده سره ونه اوسېږي نوبیا هم حرامه ده.

۳. دزوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءکم الذین من اصلابکم) اوښځې د زامنوستاسوهغه زامن چې ستاسوله شاګانوڅخه وي.

د زوی دخول یا له ښځې سره یې دزوی کوروالی هم شرط نه دی اود رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خوابن تیمه اوابن قیم جوزي درضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

۴. دپلارښځې (میرې) ،دنیکونوښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ۲۲.

یعنې اوپه نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستي ستاسې پلرونواوله نکاح څخه غرض دټولوفقهاء په نزدعقد دی.

۵. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زناسره دحرمت مصاهرت (دخسرګنۍ دحرمت) په هکله فقهاء مختلفي نظریې لري :

[1] زادالمعاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد او امام ابو حنیفه(رح) وايي : زناد واده په څېرده نوچاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لورا ولمسیانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار ،نیکونو، زامنو اونمسیانوټولوداښځه حرامه ده ٦. همدانظرپه صحابه وکې دعمر ،ابن مسعود، ابن عباس، جابر ،عایشې ،عمربن حصین (رضی الله عنهم اجمعین) اوپه تابعینوکې دحسن بصری ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا ،مجاهد ، سعیدبن مسیب ، سلیمان بن یسار، ثوری، اسحاق بن راهویه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم یوروایت همدادی ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحیح روایت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[1] ځکه چې حرمت په صحیح عقد سره ثاپت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحیح روایت زنا حرمت نه ثابتوي[2]

اوامام ابو حنیفة(رح) وايي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخیستل شوی دی ،چې لېږې والی اوشړلو ته یې وايي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

١ المبسوط، بدايع الصنائع نيل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي على مختصرخليل،شرح الكبيراو المعني لابن قدامة(رح)

[1] الخرشي على مختصر خليل اوشرح الكبير

[2] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الكبير

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به د ښځې له مېړه څخه وغواړي، چې څلور ځله ووايي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اویا دا حمل یې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه یم اوپه پنځم ځل دې وایي چې پر ما دې دالله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت ردکړي او وبه وایي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وايي چې پرما دې دالله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتینو څخه وي الله(ج) فرمايي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

یعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي دیوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې بېشکه خامخا له رښتیا ویونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) بېشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ویونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي داښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې بېشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ویونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) بېشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتیا ویونکو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له څلورځله شهادت وروسته هر يو ته وعظ او نصيحت وکړي او له الله(ج) يې وويروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته ياد کړي او په دې يې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنيا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی دا چې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دويم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ دسيي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نيولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پايه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پيلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه يو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غايب وي ،نوم به يې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي يو له بل څنې جلا کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا ښځې چې په دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول.کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلاني رضي الله عنه او د هغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه بېلتون راوست بيا يې وفرمايل : (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعني :دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[2]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالې)حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده ،خو يو علت او لامل پيدا شوی وي ،چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دله منځه تللو په صورت کې دوی يوبل ته حلال دي ، دايې هم يو څو ډولونه :

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده ،خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي ،يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳.

[1] متفق عليه.
[2] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا په نکاح کې به چې له څلورو ښځو څخه ډېرې وې نو رسول الله(ص) به ورته فرمایل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روایت ده چې غیلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهلیت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ایمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قیس﵁ روایت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وې ما رسول الله ته ددې یادونه وکړله هغوی(ص) راته وفرمایل چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې[2].

، . . . صفوان بن امینه﵁ اسلام ومانه اواته ښځې یې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلوروښځوڅخه یې یوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت دحضرت علي﵁ حضرت ابن مسعود﵁ او ابن عباس﵁ امام ابوحنیفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.

[2] ابوداود او دارالقطني.

[3]بدائع الصنائع اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نو پنځمه ورته روا نه ده او که عدت د بائن طلاق وي نو بيا ورته له پنځمې سره نکاح روا ده.١

د ظاهريان په نزد له نهو(٩) ښځو او د ځينو په نزديې له اتو ښځو سره نکاح روا ده).[٢]

www.melitahrik.com 0777 400 116

١مغني المحتاج او الخرشي على مختصر خليل

٢ المحلي ،بدائع الصنائع او مغني المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له يوې ښځې د ښځو د پروالی

ژوره کتنه

ځيني خلک په اسلام تورلګوي چې نارينه ووته يې له څلورو ښځوسره نکاح روا کړې ده ، خو ښځو ته يې له يو سړي څخه له ډېرو سره نکاح حرامه ګرځولې ده. د دوی پر وينا دا خولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم دا پوښتنه ښه او پر د ځواب غواړي خو د موضوع د اوږدوالي له وېرې په لنډ ډول وايو چې:

اوس ډېر و احصايو روښانه کړې ده چې په ډېرو هيوادونو کې د ښځو شمېره له نارينه وو څخه ډېره ده ، او که اسلام نارينه هم د ښځې په څېر له يوې ښځې له زياتو ښځو سره له نکاح څخه منع کړی وای ، نو ډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. دا هم په هغه صورت کې چې ټول نارينه نکاح ته اړ با سل شي او که په نارينه وکې هم داسې څوک پيدا شي چې هغه نکاح نه کوي او نور نارينه هم له يوې څخه له ډېرو ښځو سره له نکاح څخه منع کړلی شي ، نو دا د ښځو لپاره لوی زيان دی او لوی فساد ترې جوړېږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړو کې نارينه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، د نارينه وو شمېره کمېږي او د ښځو شمېره ډېرېږي ،د دوی په هکله هم بايد څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې او سنی افغانستان يې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارينه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بيا څه له پاسه نهه مياشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او د تې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږد وي.نو یوه ښځه ولې څو نارینه بې ځایه مصرف کړي.

همدا راز که یو نارینه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په یوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که یوه ښځه له څلور نارینه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به یوکس دنیا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر یو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنیا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوېدیځ او اروپایي ټولنوکې د ښځو شمېره له نارینه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړۍ سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپیته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارینه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارینه و څخه ډېرې وی.

له دویمې نړیوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارینه وو ته د ښځو دزیاتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ایزک تیلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زیاتوالي پلوي کړې ده.

مستر دیون پور وایي :دښځو زیاتوالی یوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

---

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړۍ په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساریې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوی(ع)خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[1]

په حد یث کې راځي چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصاراوو ډله عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

---

[1] الاسلام بلامذهب\دکتورمصطفی الشکعه.

[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشیبة الحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیسا شارلمان ته دغیرشرعي اولاد د پیدا کېدلو په رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدین عبدلحمید دمصري ورځپاڼو په حواله لیکي.

په بریتانیه کې دعیسایانو مشران د دکتورفیشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه یې وکړه چې د ښځوزیاتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانیت ته ټولنیزي ګټې وربخښي او د ښځو زیاتوالی دهغې ناروغۍ یوازینی علاج دی چې نن سبا غربیان اواروپایان پرې اخته دي ، اوټولنیزه بدامني لکه یارانه،بې ځایه اړیکې ،دنسب ګډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل یې منځ ته راوړي [1] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزیاتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهریرهؓ روایت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمایي (څوک چې دوه ښځې لري ،یوې ته ډېر میلان کوي اود دواړو ترمنځ عدل نه کوي، نود قیامت په ورځ به راشي اوپه یواړخ به کوږ وي. [2]

مرتضی مطهري لیکنې

له یوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجوني بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتونارینه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران یا کړکېچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه یې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارینه ووته دیوې ښځې

[1] الاحول الشخصیه في الشریعة الا سلامیة \ محمدمحي الدین عبد الحمید
[2] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه له ډېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[1]

بل داچې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولويا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارينه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] نظام حقوق زن دراسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېري دچا له يوې څخه ښځې ډېرې وي، نودا يې د ښځوحق دی چې ددوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي(الله(ج)) فرمايي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُواْ فَوَاحِدَةً) النساء:۳

ىعنې:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو يوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او. . . کې له انصاف څخه کار اخلئ څومره شپې چې له يوې سره کوئ له بلې سره يې هم کوئ ، دزړه مينه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) يې پرې نه نيسي حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځوترمنځ وېش کې عدل کاوه اوويل به يې (يا الله(ج)) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نيسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[1]

حضرت عمر رضي الله عنه رسول الله(ص) ته وويل که ماته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته ووايم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډۍ (عايشه) رسول الله(ص) ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[2]

د شپو اندازه په شريعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوې له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله يوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله يې چې بنه يې په دې

[1] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبيهقي
[2] بخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

الله(ج) فرمايي : (وَلَن تَسْتَطِيعُوا أَن تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلاَ تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ) النساء۱۲۹

یعني: او ډېر ځو په منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه يې شئ کولی له دې امله د يوې ښځې لور ته دومره ميلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمايي چې انسان په ټولو حالاتو کې د خوښځو ترمنځ په هراړخيزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي يوه يې ښکلې وي بله بدرنګه يوروغه وي بله ناروغه يونېکه وي اوبله بداخلاقه چې يوې ته په طبعي ډول دانسان تمايل اومينه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مينه او محبت اوجسمي اړيکوکې دې له ټولو سره مساوات وشي . يولورته ميلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه ښخي چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شېبو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به يې امر کاوه چې ورکړه يې بوځي حضرت عايشه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې مونږ يو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به يې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په يوه ورځ کې په ټولو بيبيانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مينه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

---

[۱] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا ښځه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بې بې کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي اوکه ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو ښځه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې توپير نشته دی او شافعي ،مالکي او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړي او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولی يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې ښځه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريرهؓ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نود قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[2]

---

[1] الميزان للشعراني.
[2] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبېرته یې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل یې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزیر ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورټي او تعزیر دې ورکړي ،خو د احنافو په نزد ددواړو بېلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وایي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند یې تکلیفوي او زیان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زیان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اویوځای ژوند یې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شوا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي یې طلاقولی شي .

۱. ددوه خویندو په یوه نکاح کې راوستل

ددوو خویندو په یوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې یوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

یعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خویندو تر منځ یوځای والی راولئ.

همدا راز په یوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ یوځای والی روانه دی ،چې که یوه یې نارینه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هریوه یې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

---

[1] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور یو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور یې نارینه فرض کړو ،نو دانجلۍ یې وربېره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح یوله بل سره حرامه ده نو ددوی یو ځای والی هم په یوه نکاح کې حرام دی).[1]

د هغو ښځویو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې یې نکاح حرامه ده نو : ایاد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو ثخه وي او که له یوې خوا ثخه مثلا :موړولیدل چې دخورزې او خاله تر منځ یوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور یې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو ثخه دی او که حرمت له یوې خوا ثخه وي پدې معنی چې که یوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بیا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلا :یوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (میره یې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو د پلار دښځې (میرې)سره یې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه یې نر فرض کړو نو د خپل مېړه لور (پرکتۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې ثخه نه وي او د مېړه له بلې ښځې ثخه یې وي ،نو ایا ددوی یو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وایي چې دا یوځای والی روانه دی.[2]

او پاتې علماء وایي چې د یوځای والی روادی ، ځکه چې هغه یوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح یو له بل سره له دواړو خواوو ثخه ثابت وي.[1]

---

[1] بدائع الصنائع ،المغني ،نیل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.
[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمایي (لاتنکح المراة علی عمتها ولاالعمة علی بنت اخیها ولا المراة علی خالتها ولا الخالة علی بنت اختها).[۲]

یعنې : نه دې شي په نکاح کولی ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وربرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې او نه خاله په خورزې د هغې.

همداراز(نهی رسول الله(ص)) :ان تنکح المراة علی عمتها اوخا لتها).[۳]

یعنې :منع کړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نکاح شي ،ښځه په خپله تروراویا په خپلې خاله.

خوارج وایي چې یوځایوالی یوازې دووخویندواودموراودلورحرام دی دنورو خپلوانو ترمنځ یوځای والی لکه دتره دلورګانو یا دماما دلورګانو یا دترور د لورګانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادی ،خو مکروه دی. اودتحریم او کراهت لامل دادی چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتریخوالی، ناخوالې ،کشمکش او جنجال وي[۴]

اوهره یوه د بلې سره رخه (حسد) او کینه ساتي نو که ددوی تر منځ په نکاح کې روا والی وشي یا دواړه د یو سړي په نکاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مینه او محبت به په کرکې، حسد ، کینې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نکاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق علیه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصیه في الشریعة السلامیة \محمدمحی الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانکم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامکم)يعني :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې يې نه وي نو بل ته يې نکاح حرامه ده او که مېړونه يې مړه شول او يا يې طلاقې کړلې او عدت يې پوره شو بيا يې نکاح روا ده الله(ج) فرمايي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

يعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښي لاسونه.

نو دلته يې وينځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونيول شي، نوله مېړه سره يې اړيکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده اوبل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او تولنيزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځوچې له مېړه څخه جلا شي (خاوند يې مړشي يا يې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي یعني يوڅه موده دې بې له واده څخه انتظاروکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمايي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

یعني : اوقصد مه کوئ تاسوعقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چاپه هکله چې مېړونه يې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ) البقره ۲۲۸

یعنې :اوطلاقې شوې ښځې دي په انتظار کې لري ،خپل ځانونه تردرې حيضوپورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.).[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو(حنفي ،شافعي ، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت يې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي ،دوی يې قياس په زناکاربانديې کوي.[۲]

او دامام مالک ، اوزاعي اوليث په نزد اوپه يوروايت کې له امام احمد(رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده اوداسې فيصله حضرت عمر رضي الله عنه هم کړې ده.[۳]

حضرت عمر رضي الله عنه وويل : لاتجتمعان ابداً.[۴]

یعنې : دوی نه شي يوځای کېدلای دتل له لپاره .

يا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي يوځای کېدلای.

---

۱ بدائع الصنايع
۲ المغني او المحلي
۳ بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
۴ موطاامام مالک

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه يې درې طلاقه ورکړي ، نو دا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي او نه د نکاح تجديد ، خو هغه وخت چې بل مېړه وکړي او هغه ورسره صحيح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګانې بې قيد شرطه او بيا يې هغه مېړه مړشي او يا يې په خپله خوښه طلاقه کړي نو بيا ده ته روا ده چې په نوي عقد او نوي مهر يې نکاح کړي.الله(ج) فرمايي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّى تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

يعنې.بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل)نو اوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بيا که طلاق ورکړ دويم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې يوتر بله يوځای شي که خيال يې لرلو چې ټينګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارينه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثيبت وابکارا)يعنې کونډو او پېغلو دواړه يادونه کړېده.[1]

اوکه څوک پدې غرض له کونډو سره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عيناً عبادت دی.يو بل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې يې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

[1] تحريم ۵.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ،.دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده تـه زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند يې ډېر ترېخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. بايد وويل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومـه مـوده الله(ج) ټـاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده ښځه ډېر غيرتـي ،وفـادار ،حکـيم او پـوه ذات دی دا مـوده څلـور مياشـتې او لـس ورځـې ده الله(ج) پـه دې هکلـه فرمـايي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴.

يعنـي :او هغـه کسـان چـې مـړه شـي لـه تاسـو څخـه او پرېـږدي دوی ښـځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخـه] پـه ځـانو خپلو څلورمياشـتې اولس[ورځې] .

په صدر اسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وموموچې کونډې شوي وي او بيـا يـې حتـی دويـم او دريـم واده هـم نـه وي کـړی د رسـول الله(ص) د خپلـې کورنۍ غـړي هم همداسې و پـه هغـوي کـې زمـوږ څخـه غيـرت هـم ډېـر و او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وايي چې :هغـه ښـځه وفـاداره نده چې د لومړي مېړه له مړينې څخه وروسته له بل سره واده ونـه کـړي بلکـې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژونـد کـې يـې د زړه مارغـه د بـل چـا پـه دام کې نه وي نښتی.

په خپله د رسول الله(ص) بيبيانې له حضرت عايشې(رض) څخه پرتـه نـورې ټولې کونډې وې حتی ځينو يې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کـړي وو.تاسـې وګـورئ پـه خپلـه د رسـول الله(ص) دکـورنۍ غـړو نارينـه او ښځينه دواړو له کونډو نارينـه او کونـډو ښـځوسره ودونـه کـړي دي.حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لومړی له جعفر طیار رضي الله عنه بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،درسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت علي رض لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړی له ابوالفضل بن عباس او د هغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېڅلې کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام يې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شريعت نارينه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دين له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شريعته (اسلام ،يهوديت او نصرانيت) موجود دي ،او نارينه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې يوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دين نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکو ښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ) البقره۲۲۱

يعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُوا ْ الْمُشِرِكِينَ) البقرة٢٢١.

يعنې او په نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې او خويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ١٠.

يعني : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړيو ته حلالې دي او نه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ١٠.

يعنی :او مه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس د کافرو ښځو .

او له مسلمانو سره د کتابيې د نکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا ْ الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :٥

يعنی:او پاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

او له کتابيې سره نکاح جايز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،او نارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه د هغه له وېرې يا له هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې ډېر ځله داسې شوي هم دي او د ښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُوْلَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ٢٢١.

یعنې: دوی اور ته بلنه کوي:

او: ((ولن یجعل الله للکفرین علی المؤمنین سبیلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: او له سره نه ده ګرځولې الله تعالی لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځينې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځو سره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمر رضي الله عنه وايي چې دا نکاح حرامه ده او د : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ايمان يې راوړی وي له دوی ځنې.

او له يهودو او نصاراوو څخه پرته له نورو اهل کتابو سره لکه هغه چې ايمان پر زبور يا پر صحيفو د ابراهيم ،شيث(ع) او د اسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنيفه(رح) او يو روايت کې له امام احمد(رح) څخه دا نکاح صحيح ده.[1]

امام شافعي ،صاحبان(رح) او په بل روايت کې له امام احمد(رح) څخه دا نکاح صحيح نه ده.[2]

او له صابيې سره نکاح د امام ابو حنيفه(رح) په نزد روا ده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دين مني او د ستورو عبادت او بندګي نه ،بلکې احترام يې کوي.

امام شافعي او صاحبان(رح) وايي :چې له صابيې سره نکاح روا نه ده.[3] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي او صحيح قول هغه دی چې ابن قدامه وايي: که دوی له يهودو او نصاراوو سره د دين په اصولو کې لکه تصديق د رسولانو او ايمان په کتابونو موافق وو ،نو دا اهل کتاب دي ،او که له دوی سره د دين

---

[1] بدائع الصنائع او المغني.
[2] بدائع الصنائع ،المغني او المجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع او تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه یې یو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وینځه چې کتابیه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحیح نه ده.[۳] او بادار ته یې روا ده او امام ابو حنیفه(رح) وایي چې د کتابیې وینځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالې) نکاح

متعه

متعه فایدې اخستلو ته وایي ،او داسې صورت نیسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووایي چې مثلاً څوورځې له تا څخه په سل روپۍ ګټه اخلم یا ترڅو چې زه په دې ښار کې او سېږم له تا څخه په زرروپۍ جنسي فایده اخلم او هغه یې ومني.

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلۍ ته ووایي چې ته له ما سره د یوې میاشتې لپاره واده وکړه او دومره مهر به درکړم او هغه یې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ایجاب او قبول پوره وي او د مودې ټاکل ضروري دي.

[۱] المغني لابن القدامه.
[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجیم.
[۳] رحمة الامة ،المغني او المجموع شرح المهذب.
[۴] بدائع الصنائع او فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې اولنډ مهالي نکاح توپير

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به د تمتع (فايده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحيح کېږي.

۳. دوخت اومودې ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بياوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء يې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشيعه اماميه و څخه پرته هېڅوک يې هم روانه ګڼي.[1]

دوی وايي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصين رضي الله عنه دې ته روا ويلي دي ،خوعلي رضي الله عنه خپله وايي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

يعنی :يقينا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوايي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی.[3]

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسى الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ايه الله خميني اين است ائين ما\فقيد محمد حسين اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونيل الاوطار.

[3] بد اية المجتهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمر رضي الله عنه وایي : رسول الله(ص) د متعې اجازه موږ ته درې ځله کړې وه ،بیایې حرامه کړله په خدای(ج) سوګند نه پوهېږم چې بیابه چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تیګو ویشتل شوی دی.[1]

د سبرة الجهني رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي :(یاایها الناس اني کنت قد اذنت لکم في الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الی یوم القیمة).[2]

یعنې: ای خلکو یقینا زه وم چې تاسوته مې اجازه کړې وه په فایده اخستلو له ښځو څخه (په متعې) اوبېشکه حرام کړ الله(ج) دا کار د قیامت تر ورځې پورې.

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله(ص) د خیبر په غزا کې له متعې څخه او د کورنیو خرولـه غوښو څخه منع کړې ده.. بخاري او مسند احمد، امام بیهقي په سنن الکبری کې له ابن عباس رضي الله عنه څخه نقلوي چې (المتعة هی حرام کالمیتة والدم ولحم الخنزیر)

یعنې متعه حرامه ده لکه مړه او وینه او د خنزیر غوښه.

الله(ج) فرمایي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ٥.

یعنې : او هغه کسان چې د خپلو شرمګاهو ساتونکي دي همدا راز فرمایي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ۳۳.

یعنې:او ښایي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)د نکاح.

---

[1] ابن ماجه.
[2] مسلم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم﴾ النساء: ۲۵.

یعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان ددې چې نکاح وکړي له بیبیانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو دلاس مال دی.

نو څوک چې په صحیح عقد او نکاح کې ښځه نه لري ،نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وینځو سره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم دمتعې په څېرباطله ده او له امام ابوحنيفه (رحمة الله عليه) څخه یو روایت شوی دی که چېری په موقتي نکاح کې دومره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان پکې مړکېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحيح دی، ځکه چې دامعناً ابدي او دتل لپاره عقد دی ،خو دا روایت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام یوریښتونی دین دی او دهرچا مصالح (ښېګڼې) په نظرکې نیسي ،که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي او یا خاوند ښځه وشړي ،نو په دې کې دښځې او کورني نظام دواړو لپاره ډېرډېر زیانونه لیدل کېدل ،مثلاً :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلار واخلي ،نود مور له ترحم او شفقت ،روزنې او تربيې څخه بې برخې پاتې کېږي او د مور روزنه د کوچنې لپاره حتمي ده ،او که اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت او مينې څخه محرومېږي.

۲. دا کوچنی به په ټولنه بوج وي ځکه د هغه د لګښت ،خوراک ،جامو او روزنې لپاره څوک تيار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي ،چې هغه خپلې غېږې ته راولي او د هغې د ښکلا له خوږو څخه خوند اومزې واخلي ، خو کله چې زوړ او ښکلا يې ختمه شي نو بيا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنډ دې پورته کړي او د تل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو اودرمل پر غاړه واخلي. اومور، پلار او ورونه هم ورسره تنګ شي،نو اسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې د ځوانۍ ،دښکلا اوخوږو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي اوهمدا د سليم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا موږ وينو چې په لوېديځ، اونورو اروپايي اونورو تش په نامه پرمختللو هيوادونو کې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کېږي ،اودخپلو غوښتنو قرباني کوي يې اوبيايې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه څاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يوځای شي اوبيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي اوبيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان اوهغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هرکال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشين په زير سره خالي ځای ته وايي لکه چې عرب وايي :شغرت البلد ،يعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغريعنې :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وويل شوچې له مهر څخه خالي وي.[1]

ځينې وايي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وايي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووايي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[2]

په جاهليت کې يوډول نکاح وه چې شغار به يې ورته ويلې،پدې ترتيب چې يوسړی به خپله لور ياخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور يالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر يوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوې انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روايت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغارً.[3]

يعنیً: يقيناًرسول الله(ص) فرمايي :(لاشغارفي الاسلام)[4]

يعنې:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سيې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې يوه د بل مهر و ګرځول شي نو

[1] ترمذي اونيل الاوطار.
[2] القاموس المحيط اولمغني لابن قدامه
[3] صحاح الستة اونيل الاوطار.
[4] مسلم اومسنداحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي : دا نکاح باطله ده او په مسلمانانو واجب دي چې دوی سره ببل کړي که دخول يې شوی وي او که نه شوی.[۱]

او همدا سې يو روايت له امام حنبلﷺ څخه هم دی دليل يې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روايت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباسﷺ خپله لور عبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله او عبدالرحمن خپله لور عباس ته په نکاح ورکړله او دواړو خپلې لورګانې يو د بل مهر وګرځولې نو معاويه ابن ابي سفيان(رح) مروان بن الحکم ته وليکل چې دوی يو له بل نه ببل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي،چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايي راوستلی شي،خو له دخول څخه وروسته يې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنيفه(رح) او ملګري يې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره يو ځای شوی وي ،يعنې عقد او نکاح سيې دی مګر شرط باطل دی او دواړو ښځو ته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي او مهر بايد متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

[۱] مغني المحتاج او المغني.
[۲] ابوداود او مسند احمد.
[۳] الخرشي علی مختصرخليل.
[۴] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط یې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو داصحیح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې یې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[1]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېړوښه وي نوله مېړه سره یې اړیکې غوځې شي اومسلمانانوته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.الله(ج) فرمايي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :۲۵.

یعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ایت په پای کې فرمایي :(ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) النساء :۲۵.

یعنې :داپه دې وجه چې څوک په تاسوکې وبرېږي له تکلیف وریېښېدلوڅخه.

فقهاء په دې ایت کې د (طول) په تفصیل کې ډېراختلاف لري چې په لنډ ډول یې دلته یادونه کوو:

۱.د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هراصیل اومریې سړي ته روادي چې اصیله ښځه یې نه وي نوله وینځې سره نکاح وکړي که دا وینځه مسلمانه وي اوکه کتابیه وي اوهر اصیل او مریې ته روا نه دي چې اصیله ښځه ولري او له

[1] المغني اولمختصرفي الفقه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه ګڼي.[1]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم داصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمایي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمایي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسو دلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول) څنې مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وایي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونو دوینځې نکاح روا ده.[2]

[1] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام ۱محمدعلی الصابوني اوجامع احکام القران.
[2] المهذب اومحمد محي الدین عبدالحمیدیي له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلی ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول ځنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی دا حرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي ځکه چې الله(ج) فرمايي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَات).

یعني:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

اودده په اندمریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي او اصیله ښځه ولري.

عجیبه خولاداده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلي ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریي ته اجازه ورکوي چې د اصیلي له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی اوهېڅوک ترېنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وايي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح یې لومړنۍ وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه یې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه یې زوجي حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

---

[1] درمختار.فقه السئه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،ټول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی اېښودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نوسیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یووګړی د بل سیال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

۱. عبد الله ابن مسعودﷺ امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزیز(رح) وايي چې : سیالي یواځې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابیوﷺ له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه دقیس لورفاطمه(رض) چې قریشه اوډېره جلیل القدره صحابیه وه اود رسول الله(ص) له مریې اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[1]

۲. امام احمد(رح) وايي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکې لوردټیټ کسب کوونکې دزوی سیاله نه ده.

۳- دامام شافعي(رح) په نزد سیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، (ازادي) او له عیبونوڅخه خالي والي کې ده اود ځینومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړاوبوډا دځوانې ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونو په معتبروشرطونوکې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وایوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

---

[1] فتح القدیر،بدائع الصنائع اونیل الاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډا نه خوښوي او نه سپین ږیری د ځوانې ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېر داسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي او بوډا د هماغې شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېر احتیاط په کار دی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- د امام ابو حنیفه او د هغه د ملګرو(رح) په نزد د سیالۍ صفتونه اسلام،دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب او کړنه ده نو کله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي او دا صفتونه په کې کم وي او ولي ورځنې تېر شي نو نکاح صحیح ده .

همدا راز که صغیره یې په نکاح ورکړې وي او په هلک (خاوند) کې دا صفتونه کم وي او له بلوغ نه وروسته ترې جینۍ تېره شي ، نو نکاح صحیح ده او که دادواړه هریو ورځني تېر نه شي ، نو د نکاح د فسخ کولو حق لري له اسلام څخه مراد د پلرونو او نیکونو اسلام دی،نو د چاچې یوازې پلار مسلمان وي ،د هغه چا کفوه او سیال نه دی چې پنځه یا شپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیرد عربو کې).

او د کسب او کار په لوړتیا او غوره والي کې د هغې ټولنې دود او رواج ته اعتبار دی یعنې هر کسب چې په یو ټولنه کې ارزښت او درناوی لري ،هماغه لوړ دی نو د اوچت کسب کوونکي د لور نکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ د ولي له موافقې پرته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب او نایېتوب او په مصر کې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[۱]

[۱] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \ محمد محي الدین عبدالحمید.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولایت

په نکاح کې ولایت (واکمني)په دوه ډوله ده:

جبري ولایت یا(غیراختیاري واکمني) او هغه ولایت چې مستحب دی ،چې دواړوته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولایت

دجبري ولایت اسباب درې دي :

۱. کوچنیوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. لیونتوب چې پیدایشي وي او که وروسته لیونی شي.

۳. معتوه یا احمق (پاګل او ډېرکم عقل)[1]

ټول اولیا په خپل وارد ولایت حق لري ،لومړی پلار ،بیا نیکه بیا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعوکې موږ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتیب سره لومړی له دویم څخه د نکاح دولایت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وایي چې پر کونډې داجبارولایت نشته دی او په بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونیکه د اجبارولایت حق لري ،بل څوک یې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبیادې بې واده پرېښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي اواجازه وکړي.

[1] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او د ځان لپاره وکېل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو د امام شافعي(رح) په څېر دی.

او د پاګلې ليونۍ ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چا لومړی دی ،که کومه پاګله ياليونۍ ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نو عقد فسخ کولی نه شي.

د امام ابوحنيفه(رح) په نزد او په يو روايت کې کې له شافعي،مالک او احمد (رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.او په قوي روايت کې له امام شافعي،مالک او احمد (رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغېره په نکاح ورکړله ،نو دا عقد لازم او نافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختيارۍ ونه پېژندلی شي ،او که د عقد څخه د مخه او يا د عقد په وخت کې هغه صغېرته بد نيت درلود يا فاسق ياليونی و ،يايې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،د کارونو په پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،او يا د صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځيني وايي چې دا نکاح

---

[۱] الخرشي على مختصرخليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح نه ده ،اوځینې وایي چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دواړوته له بلوغ څخه وروسته اختیاردی.[۱]

اوکه له پلاریا نیکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغېدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغېدونشته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقدڅخه خبرشي ، یعنې که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب: یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دایې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.
پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نوروولایت نشته دی:
(وَلَن يَجْعَلَ اللّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱
یعنې: اوله سره نه دي ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.
د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[۲]

---

[۱] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.
[۲] المهذب للشيرازي.

۲المهذب للشيرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکـه عصـبه نـه وي نودولايـت حـق دامـام ابوحنيفـه(رح) پـه نـزدذوي الارحاموته لېږدول کېږي.

امام شافعي اوصاحبين(رح) وايي که عصبه نه وي نودولايت حق خليفه ته دی.۲

اوڅوک چې وينځه ازاده کړي اودوينځې عصبه يې نه وي ، نوباداريې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکې) دهغه انتظارنه کوي ، نوشريعت يې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولايت وکړي اودنژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوې ، چې رواج (دود) ته يې وايي.

او فقهاد نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړو او جامې ته وايي ، او ځينې نورې يې خوړو ، جامې او استوګنځي (داوسېدلو ځای) ته وايي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ايت، حديث، اجماع او قياس ټولو جوته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. (وَعلَى الْمَولُودِ لَهُ رِزْقُهُنّ وكِسوَتُهُنّ بِالْمَعرُوفِ) البقرة ۲۳۳
یعنــې :اودکوچنیانوپــه پــلار لازم دي خوراکــه اوجــامې د دغوښــځود دستور(شریعت) مطابق.

۲. (أسْكِنُوهُنّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنّ) الطلاق : ۶

یعنې : واوسوئ دابنځې چېرته چې اوسېږئ تاسې ، لـه خپل طاقت سره اوضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمّا آتَاهُ اللّهُ) الطلاق : ۷

یعنې: نفقه دې ورکوي ښښتن دطاقت له طاقتـه خپله ښوک چې راتنګـه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرڅ دې کوي دی لـه هغـه څخه چې الله(ج) ورکړي دي.

۴. رسـول الله(ج) دحجـه الـوداع پـه خطبـه کـې وفرمایـل : (ولهـن علـیکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[1]

یعنې: اوهغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نیکې طریقې سره.

۵. پـه نیـل الاوطـارکې وایـي چـې هنـد دابـي سـفیان مېـرمن درسـول الله حضورته راغلله اوویې ویل چې ابي سفیان دېربخیـل سـړی دی اومورېتـه دومره څه نه راکوي ،چې مااوزمازوی لپاره بس شي ، خوهغه څه چې زه یـې ورڅخه واخلم اوهغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمایل : (خذي من مال

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفيان ما یکفیک وولدک بالمعروف) یعني : دابو سفیان له مال څخه دومره څه چې ستا او ستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاويـة القشـريﷺ حديث چې رسول الله(ص) ورتـه وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې، پـه جامـه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

ټول علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېرمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغـه پـه کـورکې او سېږي ،بهر ته نه وځي کاراو کسب نه کوي نو دعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره ځوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقد يې صحيح وي ، پـه فاسده نکاح کې نفقـه نـه شـته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکټې اخستلو لپاره برابـره اومناسبه وي اوکـه چېـري کـوچنۍ وي لکـه لـه اوه کلـو څخـه وړه ، نوپـه نفقـه يـې اختـلاف دي امـام

---

[۱] متفق علیه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسند احمد اومشکوة.

۳بدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوحنیفه او امام محمد رحمة الله علیه وایي چې ددې نفقه یې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي اود خاوند په کور کې اوسېږي امام ابویوسف(رح) وایي که خاوند یې خپل کورته راوستې وي اود خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه یې په خاوند شته ده دلته فتوی په دې مذهب کې د امام ابویوسف په وینا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي اود خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنیفه ،اوامام محمد(رح) وایي چې نفقه یې په خاوند حق ده خوپه هغه صورت کې چې ناروغي ورته دپلار په کورکې پیداشوي وي اود خاوند کورته له تللوڅخه انکاروکړي نونفقه یې په خاوند نه شته ده.

امام ابویوسف(رح) وایي چې که ناروغي ورته دپلار په کورکې پیداشوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کورته له تللوڅخه انکار ونه کړي.

اوکه په خپل کور کې یې وساتله نونفقه یې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنیفه اوامام احمد(رح) په وینا ده.[1]

ج: چې له عذر څخه پرته یې په کورکې ونه اوسېږي یعنې: ښځه هیڅ شرعي عذرنه لري خوبیاهم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاوندیې غواړي چې خپل کورته یې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاوندیې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي اود هغې عاجل مهریې ورکړی وي خوبیاهم له

---

[1] بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه يې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفر په اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وايي چې نفقه به د ښځې او خاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه او خاوند دواړه شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي او که دواړه نېستمن وو نو نفقه د نېستمنو به ورکوي او که ښځه شتمنه وه او خاوند يې نېستمن او بيوزله وو، نو نفقه به د نېستمنو او شتمنو ترمنځه وي او که خاوند شتمن و او ښځه نېستمنه وه نو هم نفقه به د دواړه ترمنځ وي همدا رايه د ځينې حنفي علماوو هم ده او د احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدي وينا ده.[۱]

امام شافعي(رح) وايي چې په نفقه کې به يوازي د خاوند حال ته کتلی شي.[۲]

که خاوند نېستمن وي نو نفقه د نېستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي او که خاوند شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نېستمنه وي او له حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدا رايه غوره کړي ده.[۳]

او هم دا رايه قوي او پياوړي هم ده. الله تعالی فرمايي:(لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق : ۷

ژباړه: لګښت دې کوي ښتن د طاقت له طاقته خپل څخه او هغه څوک چې تنګه کړلی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکليف نه کوي الله(ج) په هيڅ نفس مګر په هغه اندازه چې ورکړي يې دي ده لره.

---

۱ نيل الاوطار، حاشيه ابن عابدين، المهذب او بدائع الصنائع
۲ فتح القدير او رحمة الامة
۳ فتح القدير

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي:او هغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندي د هغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې د هغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو: یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[1]

او که خاوند بې وزله و ،نو د امام ابو حنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ور څخه نه شي بېلولی.بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي.او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[2]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ور څخه به یې واخلي او که چا پور نه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې د دې نفقه پرې واجب ده

---

[1] رحمة الامه ،فتح القدیر.

[2] رحمة الامة ،فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پوروړکړي او دانکارپه صورت کې يې بندي کولی هم شي.[۱]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة ۲۸۰.

يعنې او که خاوند نېستمن و ،نو پرتا سو دی انتظارتروخته د پراخۍ.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

يعنې تکليف نه ورکوي الله(ج) هېڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې ورکړي يې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختۍ څخه اساني.

او همدا سې روايت له احمد او شافعي(رح) څخه هم دی ،او امام شافعي(رح) څخه بل روايت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي او که سړی شتمن وي او ښځه د کورکارنه شي کولی ،نو خدمتګاربه ورته ونيسي که خدمتګاريې مريې وي ،نو نفقه يې پرخاوند لازمه ده او که اصيل و ،نو نفقه يې پر خاوند نشته دی او ځينې علماءوايي ،چې د هرخادم نفقه اصيل وي که غلام پرخاوند لازمه ده.[۲]

۴. د غايب د ښځې نفقه

---

[۱] الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية :محمد محي الدين عبد الحميد نقل له زيلعی او شارح المختار څخه.

[۲] المبسوط.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شونې نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني یې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا......نوله چاسره چې دامال دی،نوکه هغه دامنله چې دا ښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې دادهغه غایب ښځه ده اویایې له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبیا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وایي چې په دې سړي به د ښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنیفه اوصاحبان ابویوسف اومحمد(رح) وایي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغایب سړي پټې ،بڼ یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،اوکه هېڅ یې نه وي پرېښي ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

اوداما م شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،اوځای یې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه شتمن وي اوځای یې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،یوه ډله وایي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وایي ،چې ښځه دا حق لري.[1]

اوکه خاوند نېستمن اونادار ه هم وي اوځای یې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[2] امام مالک وايي:که خاوند غایب شو او شتمني یې هم په هغه ښارکې چې ښځه اوسېږي ،نه وه یا یې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نوله قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني یې هم وه او په لاس ته راتلو کې یې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غایب وا وکه حاضر،خوښځې ته یې نفقه نه ورکوله اوښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،اویامخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان یې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[3]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو یا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نودانفقه په دې وخت کې په خاوند غیر صحیح پوره ده اوله دې پنځوصورتونو څخه په یو ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

---

[1] مغني المحتاج ،نهایة المحتاج اوالمهذب للشیرازي.

[2] کتاب الام ،المهذب اوالاحوال الشخصیةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.

[3] فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د ښځې او خاوند څخه ديوه پرمړينه.

۴. د ښځې په بدګذرانۍ (بې موجبه د خاوند اطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاق قولو کې چې سبب يې ښځه وي.

دځينو علماءو په نزد په طلاق سره مطلق ساقطېږي او د ځينو په نزد مطلق نه ساقطېږي او که له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه او يا قاضي ورته فيصله وکړي او يوله دې دواړو څخه ورته په پورکولو اجازه وکړي او دې پوروکړ، نو دا پور په خاوند صحيح پوردی او په دې دوه صورتونه ساقطېږي:

۱. چې خاوند يې ورته اداکړي.

۲. دا چې ښځه يې خاوند ته معاف کړي.

له طلاق څخه وروسته يې غوښتلی شي او که خاوند مړشو نو د خاوند له ورثه وڅخه يې هم غوښتلی شي او که ښځه مړه شوه نو د ښځې ورثه يې هم غوښتلی شي.

امام مالک او امام شافعي(رح) وايي چې که ښځې قاضي ته وويل چې خاوند بې نفقې پرېښې يم، سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده او قاضي ته دا جوته شي، نو ښځې ته به د نفقې امر کوي او د پورولو لپاره د قاضي يا مېړه اجازه ضرورنه ده او په هغه دوه صورتونو ساقطېږي، چې پورته موورته ګوته ونيوله او له امام احمد څخه هم يوروايت همدادی.[1]

---

[1] رحمة الامة او المهذب للشيرازي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ،چې: کله خاوند غايب شو او شتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دهغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، او پور کول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ،چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[1]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] زادالمستنع شرف الدين موسى ابن احمد المقدسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ويل کېږي ،چې د مېړه له خوايې ښځې ته د نکاح د صحيح تړون اوياد وطي په سبب ورکول واجب دي (دوطې سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی اوکه په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهريوځانګړی امتيازدی چې ښځوته په نړيواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په يهوديت کې مهرشته دی.خوچې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په يهوديت کې يې نه لري ،يهوديان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډو مهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا: که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و، په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه، اودا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې اودبېلولو واک هم لري نوځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب ښځه به یې پرېښودلی نو مهر یوداسې شعارشوچې ښیي د ښځې کول څه اسان کار ندی، دا خوارۍ اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده ښځه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او دهغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت، حدیث او اجماع ټولو ثابت دی الله(ج) فرمایي: (وَآتُوا النِّسَاء صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعنی: او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

---

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاء ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُواْ بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

يعني:او حلالې دې تاسې لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- د خپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستې ويستولره او بيا کومې ښځې چې فايده موواخستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) يوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نو که فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً يو ځل پرېښی و چې په نه فرضيت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره او سپين زر، ځمکه ،کور، جامه ،وربښم، جوار، غنم، وربشې ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :يعني چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري او څه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب، وينه او.......مهرکېدلی نشي اوکه دا په مهر کې ياد شول نو دا سې شول لکه هېڅ چې ياد شوي نه وي او د نکاح تړون صحيح او مهر فاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانو څخه ندی او يادول يې په تړون کې شرط ندی او که مهر ياد شي او که ياد نشي نکاح صحيح ده الله(ج) فرمايي : (لاَّ جُنَاحَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

یعنې :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه موورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحیح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحیح کېږي نو معلومېږي چې یادول یې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظرلري.

دامام ابوحنیفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحیح کېږي ،یودرهم دري نیم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپین زریاېې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دې بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی یې ورکوي مګرسیال ته اونشته مهر کم له لسو روپيو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روایت شوی دی چې له لسو روپيو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمايي چې نه دي شي پرېکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپيو اونه شي صحیح کېدلی مهر کم له لسوروپيو.[۴]

امام مالک وايي چې: سره زر دديناره څلورمی برخې څخه اوسپین زرله دری درهمو څخه کم مهر صحیح ندی اودديناره څلورمه برخه باید خالصه سوچه سره وي اودرهم هم باید سوچه سپین زروي اوکه له له دې اندازې څخه لږ وټاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختیاره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

[۱] فتح القدير.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الکبری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته اود ليل يې هغه حديث دی چې جابر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چاچې په مهر کې ډک ورغوی ستوان ياخرماورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول اکرم ص يو سړي ته يوه ښځه داوسپني ګوتې (هغه څه چې ښځه يې دزينت لپاره په ګوته کوي)په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ داحديث منومګرداخوزموږ له دلايلو سره تعارض (ټکر) نلري اودا جمع (غونډه دحديثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه داچې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينيو حديثو کې وټاکل شوه اورسول الله(ص) چې په ګوته اوډک ورغوي ستوانواوخرماو هغه حلاله معرفي کړله دادهغې معجل مهرشواونوريې د خاوند په ذمه پاتې دی اوهغه حديثونه چې داحنافو دلايل دي معجل اومؤجل مهر دواړه ښيي اودمهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولوسره نده ټاکل شوی اوپه هره اندازه چې ښځه اوخاوند راضي(خوښ) شول نو صحيح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک دمهر له هغې اندازې څخه له ډېراخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وې اويايې خپلو بيبيانو ته ورکړې ونود مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.

[2] مسلم ،ابوداود اوالمستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه یوه ښځه را پاڅېده او حضرت عمرؓ ته یې وویل : ته چې په څه موږ ته امر کوې موږ ته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم روا کړي دي.

حضرت عمرؓ ورځخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا).

یعني :او که اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې او ورکړې وي تاسو له دوی نه یوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال څخه هېڅ شی.

حضرت عمرؓ له خپلې وینا او قصد څخه واوښت.[1]

هو سنت دادی چې په مهر کې ډېرښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمايي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[2]

حضرت عمرؓ به اصرار کاوه چې ښځوته ډېرمال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بیبیانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو څخه ډېرنه و،مګرد ام حبیبېؓ چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله او څلورزره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[3]

په مهر کې ډېرښت له نکاح څخه خلک بې برخې کوي او اوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار،ورور،.....څه اخلي داد انسان پلورل او حرام

---

[1] نیل الاوطار او فقه السنه.
[2] مسند احمد
[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او څوک چې اصیل اوازاد انسان پلوري هغه دالله(ج) دښمن دی اود الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خودادي چې له ناوې سره د پلارکورچې څومره یې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زینب رضي الله عنها ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبو ځی) مېچن اونورسامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) موږته وفرمایل چې عایشې(رض) ته جهېز برابرکړئ.[1]

مهرد ښځې خپل حق دی اوخاوند ته یې معافولی هم شي او هرجایزتصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه دښځې خاوند اونه دبل چا څه کار غرض اواعتراض پرې شته دی اونه دهلک ولي اونه دانجلۍ ولي اونه یې بل څوک ساقطولی شي .خوکه مهرله مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح ترون پخپله کړی ونودانجلۍ ،ولي داعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډيني (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمدستي ورکړلی شي اوداهم رواده چې ټول مهر وځنډول شي اوداهم رواده چې مهر په قسطونوورکړل شي اوکه یواځی مهر یې یادکړاو وخت یې ونه ټاکه نواعتبار دهغه ځای دوداوررواج ته دی اوځینی علماء دا واجب ګڼي.[2]

صحیح او فاسد مهر

[1] ابن ماجه
[2] بداية المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دواړو جګړه راپیدانشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې ښځه حکایت کوي فرمایي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې ښېشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لوڼوڅخه چې دادې پدې چې ته مزدوروواوسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېږی څرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه څکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا څلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویوېې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هیڅ ارزښت ونلري لکه څوداني غنم یا لږ اوبه یا.
ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر
ج:چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې څکه په جامه کې خوورښنم ،کتان،مالوچ اوورئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې یې اجوره روانه وي لکه د قران یا یو سورت ښوونه او د امام شافعي(رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظر په قران ښوونه اجوره اخیستل روا دي.[1]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې څو حالاتو څخه خالي نه وي.

مهر مسمی یا ټاکل شوی مهر

مهر مسمی پر یو حالت کې واجبېږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او یا له د بنه زیات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي یې پرې راضي وي او په صحیح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف : چې خاوند له ښځې سره صحیح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمایي : (فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

یعنې : بیا کومې ښځې چې تاسې پکار را وستې (فایده موترې وا خیستله) نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

ب : چې له هغې سره صحیح خلوت وکړی ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و او د یوځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج : چې له خاوند او ښځې څخه یو مړ شي که څه هم دخول او صحیح خلوت نه وي شوی چې لړورو سته به صحیح خلوت و پېژنو.

---

[1] المهذ ب للشیرازی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په يو حالت کې کم واجبېږي هغه داچې د نکاح تړون فاسد وي او ښځې ته صحيح مهر وټاکل شي او کوروالی ورسره وکړي نوکه خاوند مهر سل روپۍ وټاکه او مهر مثل دوه سوه روپۍ وه نو سل روپۍ يې حق کېږي او که خاوند ورته سل روپۍ مهر وټاکه او مهر مثل پنځوس ونوپنځوس روپۍ يې حق کېږي.

ب: د مهر کمه اندازه په يوه حالت کې واجبېږي هغه دا چې کله له لس روپيو څخه کم مهر وټاکل شي او يا يې ارزښت وټاکل شي نو دامام ابوحنيفه او صاحبانو په نزد لس روپۍ لازمېږي او د امام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ د پلار له پلوه د دوستانو مهر دی لکه خورګاني، ترورګاني، د تره لورګاني پدې شرط چې له هغې سره په عمر ،ښکلا، اوښايست ،شتمني ،وخت ،عقل ،پوهه ،پاکي،علم ،پېغلتوب اويا کونډتوب کې برابره اومساوي وي او که د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه ونو د مورپه دوستانو کې به يې مثل ته وګوري او دهغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبېږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند اونه يې ولي د تړون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې تړون مطلق وي او مهر ياد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند یې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یاولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهریاد کړي مګر فاسدمهر وي لکه هغه ځلورصورتونه چې مخکې مووویل.

د: چې ښځه عاقله اوبالغه وي اود ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي اومهر يې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپیو څخه کم مهر وټاکې نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحیح تړون وکړي اومهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي اويا صحیح خلوت واقع شي نو ښځه جداکړي اودخاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمايي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

یعنې:که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس وروړلو څخه اوټاکلی مو وي هغوی ته مهرنولازم شونیم مهرد هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

[1] الاشباءوالنظائر

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي اوصحیح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۲.

يعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی او نه مودوی ته څه مهرټاکلی وي او هغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځينې وايي چې دخاوند حالت (شتمني اونيستئ)ته اعتبار دی اوځنې وايي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځينې وايي چې ددواړوحالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نيم څخه به زيات نه وي او له پنځو درهموڅخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسليموي) اوکه صغيره ليونۍ ياپاګله وي نو مهر به يې ولي قبضوي.

صحيح خلوت

کله که ښځه اونارينه پداسې ځای کې سره يوځای شي چې د بل له کتلواو د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلو څخه په امن وي اوله دوی څخه په يوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقيقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې یو د جماع قدرت ونلري او یا ښځه نفاسه او یا حایضه وي.

۲. جنسي مانع لکه چې خاوند یا ښځه ناروغه وي.

۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه یو د حج په احرام کې وي یا یې فرض روژه نیولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق او بېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او روا والی

www.melitahrik.com 0777 400 116

الف: پېژندنه

ځینې علماء وایي چې طلاق بېلتون ته وایي او ځینې وایي چې طلاق د قید (ولکې)لرې کولو ته وایي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال یاوروسته د صحېحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وایي.

د طلاق روا والی په ایت حدیث ،اجماع او عقل ټولو ثابت دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شریعت مطابق) یا پرېښودل دي په ښه ډول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۲.

یعنې: هیڅ گناه نشته په تاسو کې که چیرې ورکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

یعنې: ای پیغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمرﷺ څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي ام الموئمنین بی بی حفص(رض) طلاقه کړله اوبېرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمرﷺ څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډېره ګرانه وه خو زما د پلار نه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمرﷺ زویه طلاقه یې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډېرې شوې هم دي مګرهېچامنع کړې نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیدا کړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

[1] نسائی اوابن ماجه.
[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېږه څخه طلاق وغواړي ان د ځان د جدایې په بدل کې خاوند ته خورا څه مال هم ورکړي ،اوکه خاند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مینه محبت اویوپر بل رحم دي ښځه اوخاوند باید یوپربل رحم وکړي اویود بل اسانتیا اوسهولیت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قایمه کړي مګرکله داسې هم کیږي چې دا مینه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړیکې خرابې شي ځکه د ژوندون د سفرلکه بیړۍ تل په یوحال کې نه وي کیدا شي چې هغوی ته یوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پیداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتریخوالی ببرته سم کړلی شي اودواړه یوځای کړلی شي اوزوړونه یې ولګیږي اوپه اسانه یود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبیر هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهریوځان ته نوی ژوند پیل کړي کیداشي چې د تېر ژوندپه انډول به یې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتیا لپاره ورستی علاج دی اسلام وايي چې انسان بایدپه طلاق کې بې صبري اوبیړه ونه کړي اول باید په پاکوالي کې ته یوطلاق ورکړي ځکه کیدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمېړه په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شپې رایادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کیدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد ید وکړي نوځکه بېړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په یهودیت کې هم شته دی خوکله چې یهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنیت تنفید پرې واجب دی.[۱]

---

[۱] حقوق المراة فی الاسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې د نکاح کولو په غرض يې طلاقوي نو دا دهغوی په نظر هم صحيح نه ده.

د: په عام ډول د طلاق حکم

د طلاق د عام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

يعنې: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمايي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

يعنې ډېر ناخوښ په حلالوکې د الله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هيبت د الله(ج) عرش خوزوی. اوځينی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هېڅ اړتيا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۶

يعنې: هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړې تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپورې لاس هم نه وی لګولی. مګر که د نکاح اصلي

---

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته ځير شونولومړی وينا صحيح ښکاري اوپدې ايت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق يې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبان رضی الله عنه روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نود جنت بوی پرې حرام دی.[۱]

الف : دطلاق حکم دښځې او خاوند حالت ته په کتني سره

۱. واجب طلاق: کله چې دښځې اوخاوند مشرانً حکمينً دانظريه ورکړي چې نور د دوی د يوځای ژوندون ناممکن دی يا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره)وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ ،روژه ،اونوراوخاوند يې له اړياسلو څخه عاجزشي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي اونورصبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق:چې دطلاق لپاره کوم پياوړی لامل نه وي اوښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي اوصبريې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هيڅ شرعي سبب نه وي مثلا :دبلې ښځې ښکلا يې خوښه شي اوداورته طلاقه کړي الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

يعنيً: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

[۱] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي:

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یاغړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

اوکله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي اواولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب: طلاق د سړيو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی اوښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي، داځکه چې نارینه په هرکار کې فکرکوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمايي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې موکړې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

یعنې: او که اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتیا هم د طلاق اړتیاوې نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېرې ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده او داځکه چې دخاوند او ښځې ډېر رازونه او اسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه یې چاته ښکاروي او کېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نږدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسرارو څخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) دا ینبودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې:اوکه وبریږئ تاسې چې وبه نشي ساتلي دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه څیزکې چې فدیه ورکړي دابښځه په هغه څېزسره.

خوددې برسېره ځینې شرطونه په خاوند ځینې په ښځه اوځینې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابايد په ياد ولروچې يوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه یې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَتَّخِذُوَاْ آيَاتِ اللّهِ هُزُوًا) البقرة ٢٣١.

یعنې: اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکوسره.

رسول الله(ص) فرمايي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنكاح والطلاق والرجعة).

یعنې: درې شیان دي چې رښتیا یې هم صحېح ده اوټوکه یې هم رښتيا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځینو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازاد کړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړېدي نو الله(ج) فرمایل چې د ټوکو طلاق هم صحیح دی.[۱]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[۲]

دلته باید د مکروه او بې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

---

[۱] معارف القران.
[۲] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړی وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نو که چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه او هغه هم دطلاق لفظ استعمال کړ نو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباس رضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد دا طلاق نه واقع کېږي.[1]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[2]

یعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعنې : نشته طلاق په سختنه کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښي چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

۱. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

---

[1] بدایه المجتهد ،المهذب اونیل االاوطار.

[2] ابن ماجه دارقطني ،طبرانی اونیل االاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه يقين ولري چې خپل هوډ عملي کوي يعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نووژني يې يا يې کوم غړي غوڅوي يا يې ډېره موده بندي کوي يا يې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي او که د طلاق هوډ اونيت يې هم وکړ نوپرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پرې مجبورېږي مثلا که هغه ورته وويل چې يوه طلاقه کړه اوده دواړه طلاقې کړلې اويا هغه ورته وويل چې خپل ښځه عايشه طلاقه کړه اوده فاطمه طلاقه کړه نو دا طلاق يې صحيح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحيت ونلري مثلا: د يوې ښځې خاوند يو څوک خپل وکيل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي او هغه دا کارونه کړ اوده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کېږي.

نو که دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحيح ده او که پوره نه و طلاق واقع کېږي د احنافو په نزد صحت او اختيار (روغتيا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، اوکم عقل، ټولو طلاق صحيح ده امام ابوحنيفه په(رح) وايي مکره په خپل اختيار د ښځې طلاق غوره کړ ځکه چې زورکوونکي ده ته د طلاق اوعذاب ترمنځه واک ورکړ پدي ترتيب چې (يادي ښځه طلاقه کړه او يادي وژنم)نو ده په خپله خوښه طلاق غوره کړ اوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړ.[۱]

مګرپر ټوکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه ووېله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ۱۰٦

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعی خبره ده ؟

د : بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح څيزبېهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام څيز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد ، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې داطلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[۲]

---

[۱] حاشيه فتح القدير .

[۲] فتح القدير ،شرح الهدايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفيان او ځينې مالکيان وايي چې طلاق يې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي او په دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[1]

امام مالک(رح) امام شا فعي او د احنافو يوه ډله وايي چې هرڅوک په خطايي سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غيراختياري د طلاق لفظ استعمال کړي) نبځې ته طلاق استعمال کړي نو طلاق يې نه صحيح کېږي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بدايه المجتهد نيل الاوطار
[2] فتح القدير او المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم او عمده شرط دادی چې دا ښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي او په لاندې صورتونو کې ښځه د خاوند حکمي ښځه وي.

۱. د رجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبېلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح ترون دقېد په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي او له داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولو حق ولري او ښځه یې حقیقي یا حکمي ښځه وي نو پدې لفظ سره ښځه طلاقېږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره او که په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې دا څو شرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهېده نو طلاق نه صحیح کېږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا او خوښې پورې اړوند نه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده يا حکمي نسبت لکه که داکار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي اوکه ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه او وېش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح) وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت او دود او دستور کې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې دا طلاق واقع کېږي او د طلاق ورکوونکي په نیت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نیت ته په مبهمو او نامعلومو مسائلو کې اعتبار دی او پدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي او دود او دستورهم د طلاق لپاره نه وي تاکلی خو د طلاق احتمال لري، لکه ستا کار ستا په لاس کې شو، پلار کره لاړه شه، ورځې دې وشمېره نو پدې الفاظو کې علماء د نظر اختلاف لري.

۱. حنفیان او حنابله وایي که چېرې خاوند د طلاق هوډ درلود او یا هغه وخت او حالاتو په طلاق دلالت کاوه نو طلاق واقع کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکیان وایي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هېڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق دزماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې دطلاق لفظ له هر شرط اونېتې څخه خالي وي لکه ته طلاقه يې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲ : چې دطلاق د الفاظو نسبت راتلونکي زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه يې يادراتلونکې مياشتې په لومړۍ ورځ طلاقه يې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنيفه ،شافعي او احمد) په نزد دا طلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت يې ورته شوی وي.

خوامام مالک(رح) وايي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې دطلاق الفاظ په يوراتلونکي کار پورې اړوندشي لکه که زه فلانی ځای ته لاړم نو ته طلاقه يې نوداطلاق يې دهمدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصرکې هم داسې ډېر شوي دي ،يوسړي خپلې ښځې ته وويل که چېرې ته بهروو تلې نو طلاقه يې ،عبدالله ابن عمر رضي الله عنه ورته وويل که بهروو تله نو طلاقه ده اوکه ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهريان وايي چې دا طلاق لغوه دی اوهېڅ اغېزه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې دښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دادښځې لپاره لوی زیان دی اوددې لپاره چې خاوند اویاحمل ته زیان ونه رسېږي نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حیض اونفاس څخه په پاکوالي کې یې طلاقې کړئ اوپه یوځل له یوڅخه ډېرطلاق مه ورکوئ اوپه داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو دیته سنی یا دسنتومطابق طلاق وایي اوکه نه نو دادسنتو مخالف اویا "بدعی" طلاق دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې :رجعي طلاق دوه ځلوپورې دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستورمطابق(دشریعت موافق)یا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب داچې دطلاق ښه طریقه داده چې یو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اویا یې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی اوالله(ج) فرمایي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

یعنې: ای پیغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که دحیض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه یې چې داحیض خلاص شي اودا طهر یې هم خلاص شي اوبیا حایضه شي اودنوي حیض له پیل څخه دهغې عدت پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکلیف اوهغې ته زیان دی اوکه په طهرکې یې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې یې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ایا دا حامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبیا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباس رضي الله عنه ددې ایات په معنی کې فرمایي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلوروارو امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګر طلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[1]

دلیل یې دادی چې یوکس خپلې ښځې ته په حیض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمر رضي الله عنه ورته وویل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[2]

عبدالله ابن عمر رضي الله عنه خپلې ښځې ته په حیض کې طلاق ورکړحضرت عمر رضي الله عنه د رسول الله(ص) په حضورکې ددې یادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمایل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبیا دې یې په طهر کې طلاقه کړي.[3]

د استدلال وجه یې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[1] فتح القدیراونیل الاوطار.
[2] مسلم
[3] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا*بدعي *طلاق واقع کېږي. يوه ډله له شيعه معتزله وو، ځينې فقها، ابن حزم ظاهري، ابن تيميه، اوابن قيم جوزي وايي چې دا طلاق نه واقع کېږي. دليل يې هغه حديث دی چې رسول الله(ص) فرمايي: "کل عمل ليس عليه امرنا فهورد".[1]

يعنې: هرکاراوعمل چې زموږ له وينا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګردا حديث عام دی اودلومړۍ ډلې ددلايلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

څوک چې درې طلاقه په يوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل يايې درې ځله ياد کړي چې تاکيد يې ورڅخه غرض نه وي، لکه ته طلاقه يې، ته طلاقه يې، ته طلاقه يې، نوڅلور واړه امامان(رح) سيدناعمر، ابن عمر، عايشه(رض)، علي رضي الله عنه اواکثره تابعين وايي چې دا درې طلاقه واقع کېږي، اوحسن بصری، عطاء طاوس، عبيدالله ابن جبير(رح) وايي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي اوکه کوروالی ورسره نه وي شوی نويو واقع کېږي.[2]

---

[1] متفق عليه.

[2] نيل الاوطاراوحاشيه ابن عابدين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف:رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېریدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنایه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکید وي ،بائن طلاق اوهغه چې دریم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دریم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعې دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دریېم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړۍ) پرې نه غوڅېږي مګر دطلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. یوله بل څخه د مړینې په صورت کې میراث وړي.

۴. ترڅوېې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډیني (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه یې پر خاوند واجبه ده.

۶. که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَٰلِكَ) البقرة ۲۲۸.

یعنې اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اودامام شافعي(رح) په نزد رجوع یوازې په وینا ده اودګواهانو حاضرولو کې له هغه څخه دوه روایته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپیر

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحیح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هروخت رواده اورجوع یوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحیح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه یابینونه صغری

---

[۱] المهذب

[۲] الاشباه والنظائر\شیخ زین العابدین محمد بن ابراهیم پن نجیم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې

۱. د ښځې واک او اختیار په ښځه له منځه وړي خوپرې حرامه نده او په نوی تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند لدې څخه وروسته یوازې د یو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر یو مړشونو بل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له سرې سره یې حقیقي دخول(کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي او یا ورڅخه په فسخې جدا شي او یا خاوند مړ شي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او یا د بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبری واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختیار پر ښځه له منځه ځي او بیا ترڅو یې چې له بل چا سره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهدید او رسوایي ده چې څوک بېځا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکار يې وکړظالم دی ،خوکه داظلم جاري وساتي نو ايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصيحت ورته وکړي ،تعزير ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيا دې يې ورټي مګر بندي کول يې روا نه دي اونه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اود ګواهانو په حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[2]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې دګواهانو حاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه اورضا ضرور ده اوپه رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهرحتمي ده اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده اورجوع يوازې په عدت کې ده د عدت له تېربدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.

---

[1] درالمختار اورسائل ابن عابدين.
[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

داهغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام يې :

۱- د ښځې واک او اختيار پر ښځه له منځه وړي خوپرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- دطلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې لدې څخه وروسته خاوند يوازې ديو طلاق واک لري.

۳- دطلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یامؤجل مهر ورسپاري

۴- که دطلاق په عدت کې هريو مړشو نوبل ميراث نشي وړلی.

ج:درې طلاقه يابينونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي اونه ورسره نوې نکاح کولی شي مګرکله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي اوله هغې سړي سره يې حقيقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي اويا ورڅخه په فسخې جداشي اويا خاوند مړشي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي اويا دبينونه صغرى عدت پوره شي نوبينونه کبري واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک اواختيارپر ښځه له منځه ځي اوبياترڅوچې له بل چاسره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوی تهديد اورسوايي ده چې څوک داسې کارونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علما ء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکاريې وکړ ظلم دی ،خوکه داظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصيحت ورته وکړي، تعريز ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيادې يې ورتې مګربندي کول يې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[1]

امام شافعي(رح) وايي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړئ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصيحت وکړي که ونه شوه بيابه يې بستره ورته بېله کړي اوکه ونه شوه نو دتاديب لپاره به يې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکايت وکړي قاضي به يې لومړی خاوند ته نصيحت وکړي اوکه دا کاربيا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمبړه تعريز وغوښت خاوند ته به تعزير ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهريوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي. الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُواْ حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلاَحًا يُوَفِّقِ اللّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

يعنې : اوکه تاسې وېرېدلئ چې دوی يوله بل سره ضد ساتي نوودروئ يومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقيت پيداکړي په دواړوکې.

---

[1] درالمختاراورسائل ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه اویايې حرام کارته اړباسله نوښځه دي له قاضي څخه دمېړه تادیب او تعزیر وغواړي اوله قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

اوکه مشرانو اصلاح راوستله نوفیصله یې نافذه ده اوکه بېلتون یې راووست نوجمهورفقها امام ابوحنیفه، امام شافعي اوامام احمد (رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګرددوي په موافقه اوامام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هرحال نافذه ده.

د بېلتون نوراړخونه

الف: د نفقې دنه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (دښځې ته د نفقې له ورکولو څخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون دعیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې دعیبونو په سبب باید دخاوند او د ښځې بېلتون راشي مګراختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایادا بېلتون دیونفرحق دی او که دواړو، همداراز اختلاف دنظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه(رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوندښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

---

[1] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها ،وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عيبونه له واده څخه دمخه پيداشي اوکه له واده څخه وروسته پيداشي نود احنافوپه نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيداشونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيدا ايښت که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وېستل شوې وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) (په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب ،پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونوڅخه دي.[1]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانۍ له لامله

[1] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښځې د خاوند د غايبوالي له امله:

۱. امام ابو حنيفه او امام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله ښځه وغواړي که څه هم د غايبوالي موده اوږده شي

۲. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غايبوالي موده يو کال يا زيات شي نو ښځه ته ښځه غوښتل روا دي که د خاوند ځای يې معلوم نه وي نو قاضي سمدستي په ښځه امر کولی شي او که ځای يې معلوم وي نو هغه دې راوبولي او نېټه دې ورته وټاکي.

۳. حنابله وايي که د ښځې موده شپږمياشتې يا زيات وي او هېڅ عذر ونلري نو ښځې ته ښځه غوښتل روا دي کله که ښځه داسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نو قاضي به سمدستي په ښځه امر کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

هـ: ښځې د بنديتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېرشو يوازې د امام مالک(رح) په نزد د ښځې حق لري او بس.

ب: د ښځې بل اړخ

د: محکمې په واسطه

و: ښځې د ايلاء له لامله

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره او نذرمنل (منبـته) دي اویا طلاق اړوندول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلو باندې په ځانګړې موده کې.

ایلا په هرلفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه)وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم اوکه کنایه وي لکه والله چې تاته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: دایلا ارکان داحنافو په نزد

قسم یادول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلو.

له دې پرته نورېې شرطونه دي.

شرطونه د جمهورو په نزد

۱. قسم کوونکی: قسم کوونکی د هغه په نزد هغه خاوند دی چې د طلاق اهلیت ولري.

دمالکیانو په نزد داهرمسلمان خاوند دی.

دامام شافعي په نزدهغه خاوند چې د وطی ممانعت ورته نه وي که دا مانع ددې لخواوي اوکه دښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي.

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

۲. هغه څه چې قسم پرې یادوي : دټولوفقهاوو په اتفاق سره قسم پر الله(ج) اود هغه پر صفاتوصحیح کېږي اود امام احمد په نزدله دې څخه پرته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هېڅ شي ایلا نه صحیح کېږي اود جمهوروعلما ووپه نزد ایـلا پـه نذر (منخته) اوارږوند طلاق صحیح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې یادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي اوکه کنایه

ج: د ایلاموده

داحنافوپه نزد کم ترکمه څلورمیاشتې ده اود نوروفقهاووپه نزد لـه څلورومیاشتوڅخه زیاته موده ده.

الله(ج) فرمایي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲۶} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲۶ ۲۲۷

یعني :هغه کسانولره چې قسمونه کوي له خپلوښځوڅخه انتظاردی څلور میاشتې خو بیاکه رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی اومهربانه دی اوکه قصد یې وکړ دطلاق نو بېشکه چې الله(ج) اورېدونکی اوپوه دی.

اوله رجوع څخه دټولوفقهاووپه نزد مراد کوروالی دی.

که چېري چاقسم یاد کړچې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نوشریعت ددې لپاره چې دازیان پر ښځه اوړد نه شي هغه ته یې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله خو ،ښه ده اوکه رجوع یې ونه کړله نوایلا واقع کېږي. دا ددې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی یې وکړي نود احنافوپه نزد که د څلورومیاشتودننه موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله نود قسم سزا پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم يې په الله ج ونو کفاره به ورکوي او که په نذر ونو نذر به پوره کوي او که په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي او که په څلورو مياشتو کې يې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه يې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق بېله شوله، او جمهور فقهاء وايي چې که په څلورو مياشتو کې يې دننه رجوع وکړله نو حکم يې د احنافو په څېر دی خپله سزا به تېروي او که له دې مودې څخه يې وروسته رجوع وکړله نو ايلا ختمه شوله او هېڅ نه لازمېږي او که دا موده تېره شوله او رجوع يې ونه کړله او قاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختيار ورکوي چې يا ښځې ته رجوع وکړي او يا طلاق ورکړي او که رجوع يې ونکړله نو رجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. بېلتون دظهار له لامله

پېژندنه:

ظهارله ظهرنه اخستل شوی اوشاته یې وایي ظهارپه جاهلي پرګنوکې وګړوله ښځوسره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه اوورته ویل به یې : ته په مالکه زما دمورشاحرامه یې .

لکه څنګه چې ظهارد شاپه لفظ صحېح کېږي اولکه څنګه چې د مورپه یادولوصحېح کېږي دبدن د نورو برخواود نورو محارمولکه خور، ترور، اونور...په یادولوهم صحېح کېږي ظهاربه د سړي له خواوي دښځې ظهار نه صحېح کېږي اود امام احمد (رحمةالله علیه)څخه په روایت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نوپه اتفاق سره دکفارې له ورکولوڅخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی اوښځه یې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خوخاوند به ترهغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي اوکه کفاره یې نه ورکوله نو قاضي به یې کفاره ورکولو ته اړباسي اوکه بیایې هم د کفارې له ورکولوڅخه انکارکاوه نوقاضي به یې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمایي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {۲} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَٰلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعنې : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې ښځه لـه خپلو ښځو ښځه نـه دي هغوی میندې د دوی ،نـه دي میندې ددوی مګرهغوی چې زېږولي یې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا نااشنا خبرې او دروغ وايي اويقينا الله(ج) تېربدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو ښځه بیا ګرځي هغه ته چې ویلي یې وي نو ازادول دمريي دي مخکې له دې ښځه چې یوپه بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسوته وعظ (امر)کېږي او الله(ج) پـر هغه چې تاسويې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پیدا یې نکړ(مريی)نوپه هغه روژه نیول دي پرلپسې دوه میاشتې. مخکې لـه دې چې یوپر بـل لاس ووهي اوهغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتومسکینانوته خواړه ورکول دي.

ح: ښيلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلوته وايي.[1]

اوپـه اصطلاح کـې د نکـاح د تـړون لـه منځه وړل دي دخلعې يالدې لفظ اومفهـوم سـره موفـق لفظ بانـدې دهغـه عـوض بـه پـدل کـې چې ښـځه يـې

[1] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپیوپه بدل کې پرېږده اوخاوندیې ومني کله چې ښځه اوخاوند یوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

یعني: هغوی ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوی جامه یئ. نوشریعت د دوی دابېلتون دجامو وېستلوپه څېرتعبیرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې یاابراء اویالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (مننه) ضروري ده اوکه ښځه یې ونه مني اویاچپه پاتې شي نوداخلع صحیح نده.

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شریعت نارینه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه یې نه خوښېږي نوهغې ته طلاق ورکړي همداډول یې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه یې نه خوښېږي ،ژوندیې له تاوتریخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) تاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه یې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژوندیې هم پر دوزخ بدل شوی وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همداراز کله چې ښځه اوخاوندیوله بل سره هېڅ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، يوځايي ژوند يې ناممکن وي او يو د بل په نسبت کرکه او نفرت لري او کېدلی شي چې هر يو د خپلې جنسي غريزې د اشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي او هره شېبه يو بل ته د دښمن په څېر په کمين کې ناست وي نو په داسې حالت کې يو له بل څخه جدايي او بېلتون پکار دی.مګر په عام ډول ځرنګه چې خلع د طلاق يو ځانګړی ډول دی د اهم لکه طلاق مکروه او ښه نه ګڼل کېږي.خو کله چې شرايط انسان دې ته اړباسي نو بيا روا ده الله(ج) فرمايي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة: ۲۲۹

يعنې :او تاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(شيز) ښځو ته مګر کله چې ښځه او خاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټينګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) د الله (ج) نو که وېرېدلئ چې د الله (ج) لخوا اېښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو رواياتو کې راغلي دي چې جميله بنت سهيل[1]

د ثابت بن قيس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وويل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلي چې خاوند يې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمايل: چې باغچه دې واخله او ښځه طلاقه کړه.[2]

---

[1] په ځينو رواياتو کې د ثابت بن قيس بن شماس د ښځې نوم جميله بنت سهل او ځينو کی حبيبه بنت سهل او په ځينو کې جميله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[2] بخاري،نسايي.ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وویل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته روانده چې بیا له خپلې وېنا څخه واوړي نه د ښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ایسارولای شي اونه څه اختیار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووایي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وینا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعی بدل کېدلی هم شي اوڅه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي اوله مهرسره يې توپير دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنيفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او دخلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحېح ده لکه څوک ښځې ته ووايي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه يې ومني.

خلع په شرابو ،خنزير،وينې او.....صحېح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر بايد په ياد موړي چې ديانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبيا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه يې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمايي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

يعني: اوکه بدلول غواړئ ديوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړی وي تاسويوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو يې اخلي نو په هغه اندازه دې يې ورځني واخلي چې ورکړی يې وي اولدېنه زيات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قيس ښځې ته وفرمايل چې:ايا دهغه باغچه ورکوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو اوډېر هم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بخاري،نسایي،ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته یې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند اوښځه یې یو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنیفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه یې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت یې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجیت اونکاح پورې اړه نلري لکه یو په بل پور، پلورل شوی مال او...... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق یوپر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا:دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ یې مهرتاکلی وچې شل یې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه یې کړله اوبیا یې په نکاح کړله بیا یې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله یې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغیرې غیر ممیزې خلع نه صحېح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه ممیزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شواوپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته او که لفظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته او که د مرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحېح او بائن طلاق واقع شو په دې شرط چې د هغې د خلعې عوض د هغې د پاتې مال له دریمې برخې څخه ډېر نه وي او که په خپل مال کې له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغیرا و. . . او خلع وکړي نو عوض پرې نشته که د خلعې الفاظ د طلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي او که الفاظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع کېږي ،حاشیه ابن عابدین ،امام مالک(رح) وایي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح د فسخې له امله

الف – پېژندنه

د نکاح د تړون د قید له منځه تلل دي د داسې یو سبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي. .دا سبب به یاد تړون په وخت کې موجود وي لکه د تړون په وخت کې د نکاح د صحت له شرطونو څخه د یو کموالی مثلا: ښځه د خاوند محرمه وي او یا د بل چا د طلاق په عدت کې وي یا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي او یا کوچني هلک ته نکاح وکړي او له بالغېدلو څخه وروسته د نکاح فسخ وغواړي او یا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خو مهریې له امثالو څخه کم وي او ولي د نکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،یا بالغه ښځه د ولي له اجازې څخه پرته له کم سیاله سره نکاح وکړي او ولي راضي نه وي او فسخ وغواړي او یا به دا سبب د نکاح له تړون څخه وروسته راپیدا شي یعنې د نکاح تړون به صحېح وي خو وروسته به داسې یو علت راپیدا شي چې د نکاح د قید د له

---

[1] زاد المستنفع شرف الدین موسی بن احمد المقدسی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځه وړلو لامل وګرځي لکه دخاوندا و ښځې څخه (العیاذ بالله) دیو مرتد والي یا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه یې د اسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام او بل کوم اسماني دین ته یې راوبولي خو هغه انکار وکړي. یا خاوند او یا ښځه د بل له اصولو یا فروعو سره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونو کې نکاح له منځه ځي نو ښځې او خاوند ته پکار دي چې خپله بېل شي او که جدا نه شول نو هر څوک چې پرې خبر شول نو قضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جدا کړي که څه هم په زور وي.

ب: د فسخې او طلاق توپیر

۱. طلاق به د نکاح تړون یا سمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه او یا به یې د عدت له تېرولو څخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګر فسخ د نکاح تړون سمدستي له منځه وړي.

۲. د طلاق شمېر په سړي حسابېږي ، یعنې که یو طلاق یې ورکړنو دوه نور هم واک کې لري او که دوه یې ورکړل یو طلاق واک کې لري ځکه چې هر اصیل او ازاد مېړه درې طلاقه اختیار کې لري خو فسخ د طلاق شمېره کې نه حسابېږي یعنې که له دې فسخې څخه وروسته یې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه د مهر د کموالي له لامله وي) او بیا یې په نکاح کړله نو خاوند د درې طلاقونو واکمن دی.

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکر کولو ، تدبیر او کتنې ته اړتیا وي لکه فسخه د خاوند د کم سیالۍ په سبب یا د مهر له مثل څخه د کمښت په سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاداچې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلوداختیار په صورت کې نوداتول سوچ کتنې اوفکر کولوته اړه لري نوپه قاضي پورې اړوندشوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوندمحرمه وخپڅي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاوندبل له اصولویافروعوسره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پوری اړه نلري حتمي ده چې خپله سره بېل شي .

د : بېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخپڅي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅوچې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قذف حد پرې تطبيق کړي نو بيا هم د احنافو په نزد يو له بل سره ورته نکاح روا ده.[1]

او کله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو دا پرې د تل لپاره حرامه ده ترڅو چې لده څخه عدت تېر کړي او بل چا سره نکاح وکړي او هغه مړ شي او يا يې طلاقه کړي او له دوهم مېړه څخه عدت هم تېر کړي نو بيا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خو هغه بېلتون چې د نکاح ولکه (قيد) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي او بيا ور سره نکاح روا وي دوه ډوله دي يو فسخه او بل طلاق او دواړه تشريح شول.

څو مسئلې

۱. ديو سړي څو ښځې وي يوې ته يې وويل چې ته پرما پرڅلور کاڼو طلاقه يې هغې ورته ويل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وويل چې نور دې د فلانۍ وي پر هغې بلې هيڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې د يو کس يوه خپله ښځه او بله پردۍ ښځه ولاړه وي او ورته يې وويل چې يوه له تاسو څخه طلاقه يې نو خپله ښځه يې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې يوې ښځې کې حلالوالی او حراموالی دواړه ګډ شي نو حرمت غالب دی او فکر او سوچ کول (تحرى) ورته پکې روانده مثلا يو کس څو وينځې لري او يوه يې ورڅخه ازاده کړله خو بيا يې هېره کړله چې کومه يوه يې ازاده کړې ده نو هغه ته روانده چې فکر وکړي چې ايا ما به کومه ازاده کړې وي.؟ او له فکر کولو وروسته ترې يوه وټاکي ، په دې

[1] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نوروسره کوروالی ورته ترهغې روا ندی تر څو چې ازاده شوې له نورو ښځه په یقیني ډول بېله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځو کې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیا یې هېره کړله نو ترڅو چې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولواوسنجش څخه وروسته ورته دیوې تاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅو چې یقیني نشي.

۶. دیوکس څوښځې وې په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خویوه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلو څخه وړاندې ورته دیوې وطې هم روانده اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وي اوښکان راوبولي که غنیان وي اوکه بې وسه او دنیاله هرګوډ څخه د دوستانو راغوښتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمایي: (لاتصاحب الامؤمن ولایاکل طعامک الاتقی).[2]

یعني: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمایي:(شرالطعام طعام الولیمة یدعی لها الاغنیاویترک الفقراء).[3]

---

[1] الاشباه والنظائر ۱شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.

[2] ابوداوداوترمذي.

[3] بخاری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي .

عایشه(رض) فرمایي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[۱]

بل داچې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یوپسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه اوډولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وایي اوپه اصطلاح کې دښځې اوخاوند لـه بېلتـون څخـه وروسـته دنکـاح د پـاتې اثارولـه منځـه وړلـو لپـاره د شریعت له پلوه د انتظارټاکل شوې موده ده .کـه دا جدايي د مـرګ پـه سبب وي که د طلاق اوکه دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي اوکله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

۱. کله چې څوک یوه ښځه بېله کړي اوبیا دهغـې لـه خور یـاترور ،خالـه یـا وربېرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عـدت پـوره نشـي له دی سره واده نشي کولای.

۲. که کوم خاوند ښځه بېلـه کـړي اودرې نـورې ولـرې نـو ترڅـو چـې د جـدا شوې ښځې عـدت پـوره شـوی نـه وي لـه بلـې سره نکـاح روا نـده.کـه چېـرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو دټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته څلورمه ښځه روانده او که په بائن طلاق یې بېله کړې وي نو دځینو صحابه و ،احنافو او امام احمد(رح) په نزد څلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصیله ښځه بېله کړي او بیا له وینځې سره واده کول غواړي نو داحنافو په نزد تر څو چې داصیلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وینځې سره واده ورته روا نه دی.[1]

ب: عدت (انتظار)پر ښځو

عدت پر څلورښځوفرض دی

۱. چې له صحیح تړون څخه وروسته یې خاوند مړشي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوي الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة۲۳۴.

یعني:اوکوم کسان چې مړه شي لتاسې څنې اوپرېږدي خپلې ښځې نوپکارده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه څلورمیاشتې اولس ورځې .

دې انتظارته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ویلی شي.[2]

۲. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اود دوی د نکاح تړون غېر صحیح وي لکه فاسده نکاح مګرکوروالی یې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکۍ په غرض به عدت تېروي اوپر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه یې ښځه کړې او حقیقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحیح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه یې طلاقه کړې اویا نکاح فسخه کړي مګر چې حقیقي یا حکمي کوروالی (لکه صحیح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په دريو ښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اودنکاح تړون یې هم صحیح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه یې له مرګ څخه پرته په بل سبب ښځه کړي او دنکاح تړون صحیح وي خو حقیقي یا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمایي:

(یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا إِذَا نَکَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَکُمْ عَلَیْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

یعني: ای هغه کسانو چې ایمان یې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومني ښځې بیا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دی چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندی شمارد ورځو چې پوره کوئ تاسو هغه.

۳. هره ښځه چې مېړه یې له حقیقي کوروالی څخه دمخه ښځه کړي کله چې د نکاح تړون صحیح نه وي که څه هم صحیح خلوت شوی وي.[1]

د عدت ډولونه

[1] بدایة المجتهد اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یادخاوند دمېړني له لامله وي او یابه له کوم لامله یابه ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویابه نه وي یابه پرې حیض راځي اوی‌ابه نه راځي نوددې ټکوپه نظرکې نیولوسره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا ځلورصفته پیدا شي نو دهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي اویايې عمرد حیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتی نه وي اوداسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول څخه وروسته په صحیح تړون کې واقع شوی وي. اوکه ښځه یې په حیض کې جدا کړله نودا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دې حیض څخه پاکه شي اوبیا پرې حیض راشي نودايې لومړی حیض حسابېږي اودوه به نورتېروي چې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض څخه پاکه شي او دحیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسوورځوڅخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یاغسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویابه دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شوه چې له حیض څخه پاکه شوه نوبیا ورته له بل چاسره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

یعنې: او طلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونو خپلو سره تر درې حیضو پورې او رواندې دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پیدا کړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

یعنې ښځو ته حرام دي چې د هغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووایي. زه حایضه یم او حایضه نه وي یا ددې سر چپه او یا حمل پټ کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

۲. عدت په میاشتو

ددوه ښځو عدت په میاشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دا درې صفتونه ولري:

۱. چې في الحال پرې حیض نه راځي.

۲. چې د ښځتون سبب د خاوند مړینه نه وي.

۳. چې د ښځتون په وخت کې حامله نه وي.

نو ددې ښځو عدت درې میاشتې دی الله(ج) فرمایي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (نااميدې) شي له حيض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت دهغوی درې مياشتې دی اوهمداراز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دادوه صفته ولري

۱. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حيض پرې راځي اوکه نه.

۲. چې له خاوند سره يې دبېلتون لامل دخاوندمرګ وي خو چې دنكاح تړون يې صحيح وي اود داسې ښځودعدت دمياشتوشمېرڅلورمياشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي ، له تاسوځنې او پرېږدي خپلې ښځې نو په كارده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه ، څلورمياشتې اولس ورځې .

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دبېلتون په وخت کې حامله وي، نودهغې عدت دحمل زېږول دي، كه څه هم حمل په كمه موده کې (لكه څوشپې) اوياډېره موده کې (لكه څومياشتې) وزېږوي ، نوكله يې چې حمل وزېږاوه ، نودهغې عدت بشپړشو، كه بېلتون د خاوند دمرګ له لامله وي ، كه دطلاق ، كه دفسخې اوكه دنكاح تړون صحيح وي اوكه نه الله(ج) فرمايي : (وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق : ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که لړه تړوته یالړه غوښه تري ولوېده او شکل یې نه معلومېده نو په دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅو چې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله او دا ښځه د هغو ښځو له ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه او بیا د هغو ښځو له جملې څخه وګرځېده چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې د عدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نو عدت د اڅه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي او په عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، او پوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی او میاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲. که د کومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي او حیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نو د احنافو په نزد به دا درې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي او عدت یې میاشتو ته نه اوړي، خو کله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې دا له حیضه څخه د نهیلۍ (نا امیدۍ) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړي او په هغې د حیض وینه راتله ،خو بیا دا وینه بنده شوله ،نو دا به پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي او پنځه پنځوس کالو ته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که د کومې ښځې عدت په درې حیضو یا په درې میاشتو ،او بیا یې مېړه مړ شو او دا لا په عدت کې وه ،نو که چېرې طلاق رجعي و نو د عدت تېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبار نشته دی ،او عدت به یې دمېږه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پیل کېږي او څلورمیاشتې او لس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجیت لړۍ نه غوځېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېږه یې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نو عدت یې له هماغې ورځې څخه صحیح او پیل کېږي ،کله یې چې مېږه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.او دوفات عدت پرې نشته دی) او که چېرې یې مېږه د مرګ په رنځ اخته او دا یې طلاقه کړله په دې ډول چې میراث یې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له میراث څخه د تېښتې طلاق) وايي.نو امام ابویوسف(رح) وايي چې :دابه دطلاق عدت تېروي او د امام ابوحنیفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده یې لرې وي ،یعنې که طلاق دعدت موده لږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بیا طلاق ورکول: که چېرې چا د رجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله او بیا یې دویم ځل طلاقه کړله ،نو دا به له دویم طلاق څخه وروسته بیا عدت تکراروي، که څه هم کوروالې ورسره نه وي شوی او که چېرې یې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر او نوي تړون)رجوع وکړله ،او بیا یې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نو که کوروالې یې ورسره کړې وي نو عدت به له سره تکراروي او ټول هغه مهر یې حق دی ،چې په دویمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،او که چېرې یې له کوروالې څخه د مخه په دویم ځل طلاقه کړله ،نو دامام ابویوسف او مام ابوحنیفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي او پوره مهر یې هم حق دی او امام محمد(رح) وايي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دویمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوروالی څخه مخکې طلاق دی او دا عدت نلري ،اولومړی عدت خویې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ او نیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل د مېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحېحه وي او که فاسده.

ب: که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحېحه وي نو د عدت وخت د مېړه او ښځې له جدایي څخه سمدستي وروسته پیل کېږي او که نکاح فاسده وی اویاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو د عدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل د ښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري. ،مثلاً: که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي او هغه خبره نه وي او د عدت موده یې تېره شوله.نوله خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی ،هو د هغې ښځې چې مېړه یې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت د مودې په اوږدو کې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې د خاوند مینه او پام ځان ته را واړوي او په زړه راښکون کې یې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به د خاوند په کور کې تېروي الله(ج) فرمايي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ)الطلاق :۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني: مه باسی ء هغوی له کورونو د هغوی ښځه اونه دی په خپله وځي مګرچې وکړي يو ناوړه کاربنکاره.

هرچېرته يې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه يې بل کلي ته لاړشي نودا به هم ورسره ځي،مګردځه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل يا چې دلوېدلو خطره يې وي ياله همسايه ګانوځخه لرې وي يا چې هلته امن نه وي اوکه بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نودابدګذرانه ده که نفقه يې حق وي ساقطېږي.[1]

اوکه خاوندېي وفات شي اويا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زينت به نه کوي،خوشبويي به نه لګوي ،ګانه به نه اچوي.دوربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګردځه عذر له کبله اونه به ويښته غوړوي ،اودمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي اوکه چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه يې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه يې مړشي نو دمېړه په وارث يې نفقه نشته ده ځکه چې داحق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲.چې له خاوند ځخه د بېلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلاريازوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

[1] درالمختاراوحاشيه ابن عابدين.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خوددی د نکاح تړون صحېح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :**هغه ښځې چې نفقه یې حق ده**

۱ . تړولې ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مړګ نه وي اودنکاح تړون صحېح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالوڅخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یوپیدا شي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانواوجادوګرانوله ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د امام ابوحنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دې صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دې خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اندېښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند خوشېې اوورځې یې سره خوړې اوپه مینه تېرې کړې وې ، دژوند خواږه او ترخه یې څکلي وو ځکه خویې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوی وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خویې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون درایوځای شویوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه ښېله شوېده اولادیې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلی موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحیح تړون او غیرشرعي تړون توپیرځکه ونکړچې که څه هم غیرصحیح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خویې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې ښېله کړ ې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیداشوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې داتولې لارې بندې نه شي نو شريعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب څخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېری وکړپس په تحقيق سره ظلم يې وکړ.په خپل ځان ،نه پوهېږې ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پيداکړي.

اوبيا د الله(ج) دې قول ته ځيرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُواْ إِصْلاَحًا).

يعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابو څخه په يو سبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بينات يانښې نښانې

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې دنسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پيل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی يعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې دا ښځه يې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتيانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاوندا قرار اوبيناتو ته اړتيا شته ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړيقين سره داپرېکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم تړون جايزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بايديوازې په خپل خاونداکتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هيله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور ورانديږ شي اواصل دادی چې وګړي دا اسلام پر احکامو اودشريعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم او احتمالاتوته اهميت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نيولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشريعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشريعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماوو په اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوندبالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له يوبل سره هېڅ نه ويوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېديځ اوښځه يې په ختيځ کې اوسېږي اوځانته وکيل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اويوځای والي هېڅ نه و شوی اوبيا ښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نو ایا داکوچنی هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوېدیځ کې اوسېږي؟

امام ابو حنیفه(رح) وایي چې داماشوم دې خاوند ته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولد للفراش)

یعني : دکوچني نسبت بستري ته دی.[1]

امام شافعي او امام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونو ددې کوچني نسبت ورته صحیح دی او که لرې و نو نه ثابتېږي.[2]

مګرپه موجوده عصر کې چې د ساینس او تکنالوجۍ د پرمختګ پیړدی او له شرق څخه غرب یا له غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتو پر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماوو په اتفاق سره شپږمیاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف : ۱۵

یعني : او حمل د ده او بېلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعني : او بېلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونو کې دي .

[1] ابن ماجه ،درالمختار او حاشیه ابن عابدین ،

[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

یعنی : اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل اوله تي څخه دبېلتون دواړه موده دېرش میاشتې وټاکله او په دې بل ایت کې الله(ج) له تي څخه دبېلولو موده یوازې دوه کاله وټاکله اودا ځلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې د حمل کمه موده شپږ میاشتې ده .

اوس خوطب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو میاشتو کې بشپړ انسان جوړېږي اوکه لدې څخه کمه موده کې یې په غړو بشپړاوبرابر انسان وزېږاوه اوخاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږي ، خوکله که مېړه داومني چې زما ورسره پخوانی اړیکه وه واویامې ورسره په شبهې کوروالی کړی دی نونسبت یې ورته کېږي.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې د علماء دنظر اختلاف لري :

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه دڅرخې دستنې دسیوري دګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوابه ښځوله مالوچو ، وړیو اوسونډو څخه تارونه ، سنې اومزي اوبدل یولرګی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه ووپه څرخه کې ورکاوه دلته مراد همدا لنډلرګی اودهغه سیوري دی) یعني حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه ډېروخت بالکل نه تېروي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهور فقهاوو (امام شافعي، امام مالک ، امام احمد (رح) په نزد دحمل وروستۍ موده ځلور کاله ده دلیل یې دمالک بن انس (رح) روایت دی چې :زمونږ دګاونډي محمدبن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه اوخاوندیې هم یورښتونی سړی واو دادرې خېتې په دولسو کالوکې حامله شوله هره خېټه په ځلوروکالوکې.[1]

دوی وایي چې داسې شوي دي اوخلکو عملاً پخپلو سترګولیدلي هم دي نو همدا باید دحمل دزیږېدلووروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودې څخه دمخه اویاله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچنې وزیږاوه نودحمل نسبت خاوند ته نه کیږی مګرکله چې خاوند ښکاره یادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودایې قبوله کړي یا دزیږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یاهغه څه تیارکړي چې دنفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومني اوکه لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکار صحیح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتیږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

---

[1] دارالقطنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دليل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوى له وينځې سره کوروالى پدې گومان وکړي چې دا ورته رواده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابيک).

يعنې: ته اوستا مال دواړه ستاد پلاريې.

اويا له ښځې سره په بائن طلاق کې پدې گومان کوروالى وکړي چې دا ماته رواده اودادې ښځې ته صحيح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکوروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دایې ښځه ده اوهغه یې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي .

دنسب ثبوت په اقرار او نښوسره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرارچې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار یې معلوم ونودا اقرار نه صحیح کېږي .

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولاد امکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په یوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحیح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصدیق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې ممېز و (دتمیز اهلیت ولري) چې ووایي دا زما پلاردی اوکه هغه ممیزیابالغ واو مدعي یې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصدیق اهل نه وي لکه غیر ممیزکوچنی نو دهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اودطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې یې مېړه دابنځه رښتونې وګڼله نود ده داتصدیق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې یې دابنځه دروغجنه کړله خودایې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولی دی دایې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووایې زما ښځې چې څوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره یې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووایې زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده یا د دې سرچپه یاد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته دیوې ښځې ګواهي هم چې دزېږښت په وخت کې یې له ښځې سره مرسته کړې وي کفایت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږي.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلایلو اونوروننبو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي علیه ژوندی وي نو دا دعوه اوربدلی شي مثلاً: یو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی یاچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحیح ده اونسب ثابتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لر ورانديې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وايي،دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه يوازې نشي اورېدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه ميراث ځکه چې دمدعي اصل مقصدد حق غوښتل دي او دنسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې دښځې اوخاوندا ختلاف ونودا اختلاف به يا دنکاح دشتوالي په صورت کې وي اويا به له بېلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې دنکاح دوجودپه صورت کې وي اوخاوند دامنله چې ښځې يې حمل زېږولی دی مګرځانته يې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې يې دانه منله چې ښځې يې حمل زېږولی دی اويايې دامنله خو ويل يې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اويا ددې سرچپه اويا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته ديوې مسلمانې په عدالت مشهورې ښځې ګواهي يوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې يې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد يعني د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېد نو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دامام ابوحنيفة(رح) په نزد دا نسب ثابتيږي اوګواهانوته اړتيا نشته ده اوامام ابويوسف اوامام احمد(رح) وايي چې دلته ديوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نيول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي اوڅوک دهغه نسبت ځانته وکړي يعنې په زوی توب (تبنيت) يې ونيسي.

په جاهليت کې داسې وچې څوک به چاپه زوې توب ونيوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و ،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به يې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زيدبن حارثﷺ ته زوی ويلې واوکله چې زيد خپله ښځه زينب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه يوسي اودغه دود دکلونو راهيسې دخلکوپه عقيده اوذهن کې ځاې نيولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نوددې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتيا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زينب(رض) سره نکاح وکړله،اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقينوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې يې په حضور(ص) باندې د تهمتونو،سيل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ويل چې داځنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه يې په نکاح کړله- ،نودرسول الله(ص) ددې نيک اوپرځای اقدام دستاينې په غرض الله(ج) وفرمايل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

يعنې:ندي ګرځولي(الله ج) په زامنوبللي ستاسې زامن ستاسې دا ويل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وايي حق اودی ښيي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربنه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب :۳۷.

يعني : نو هر کله چې پوره کړ زيد له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله،موږ هغه تالره.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

يعني ندی محمد(ص) پلا ر د هېڅ يو تن له سړيو ستاسې مګر رسول دالله(ج) اومهر دانبيااو دی.)

همدا سې ی‍و جاهليت زموږ په ټولنه کې هم وجودلري ،هغه دا چې کومه نجلۍ څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح دتړون لپاره وکيل وټاکي نو بيا دې وکيل ته(نکاح پلار)ويلی شي چې بيا دخپل سکه پلار حيثيت لري ،خپل وي اوکه پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه يې ورسره وي اوهېڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځينې خونکاح هم ورسره حرامه ګڼې ،همدا راز وکيل(نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لورپه سترګه ګوري اودډېرو هغه حقوقوڅخه يې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور يې پرې لري.

داکارپه اسلام کې کوم ځای نلري اوپه وکالت څوک د چاپلار کېدلای نشي اوترڅو يې چې شرعي محرم نه وي په وکالت يې محرم کېدلای نشي اوداناسته پاڅه.ازادې خبرې او. . .هر څه نارو ادي اودوی يوبل ته له لومړي مېره څخه د بېلتون په صورت کې حلال دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم او عمده غرض د نسل بقا یا پایښت دی او د نسل په ډېرښت مو د رسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړیو د فقر، نېستۍ او لوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دا یې حرام سخته او لویه ګناه وګڼله. ویې فرمایل: (وَلاَ تَقْتُلُواْ أَوْلادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيرًا)الاسرا : ۳۱.

یعنې: او تاسو خپل اولاد د خوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی او تاسو ته روزي ورکوو بېشکه د دوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُواْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء :۳۳.

یعنې: او مه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګر په حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُواْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام: ۱۴۰.

یعنې: په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته د ناپوهۍ (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام: ۱۳۷.

یعنې او همداسې - چې دوی ته دی - ښایسته کړل شویدی ډېرو مشرکانو ته وژل د اولاد دوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعنې:ای پيغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمني ښځې چې ژمنه کوي له تاسوسره پدې خبرچې شريک به نه پيدا کوي له الله(ج)سره هېڅ شی اونه به غلاکوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التكوير:۸-۹

يعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوې نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شويده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعنې : او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پيداکړيدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ايتونوکې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وايي چې پر مريمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مريم دژوند سيرت مونږ ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سيرت ټول روښانه دی، مريمې يوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېروو ،فاطمه ديولورپه صفت پېژنو ،ديوې خورپه صفت يې پېژنو ،ديومورپه صفت يې پېژنو ،ديومېرمنې په صفت يې پېژنو.[1]

---

[1] خواتين مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو دنسل بندۍ کومې چيغې جوړې کړې دي، دا د نفقې ياخوراکي موادود کمښت له کبله نه (که څه هم په دې خاطرهم حرام دي) بلکې دخپلو ښکېلاکو اهدافو د تحقيق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه دنفوس له لحاظه کمزوري وي (

که دخوراکي موادود کمښت له وېرې دا کار وای نو- دا احصايې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نو په مصر کې چې (۳۷) ميليونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشويقوي ، ولې يې په شوروي اوبرېتانيه کې نه تشويقوي په مصر کې په هرکيلومترکې (۱۱) کسه ژوندکوي اوپه شوروي کې په هرکيلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامريکاپه متحده ايالاتو کې په هرکيلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانيه که جنرال فرانکويو دهقان ته چې (۱۰۷) کاله عمر او ۲۱ بچيان لري د اولاد دډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په يونان کې حکومت موراوپلارته ددريم کوچني د زيږولو په سرهرمياشت انعام ورکوي.

دفرانسې حکومت (۵۲) ميليونه وګړي نابسياګڼي؟.

اسرائيل له هرڅه ډېرد خپلو وګړيو د ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي اوپه اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چيغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلوروارو مذهبونوپه اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه يوازې په اسلام کې بلکې په مسيحيت کې هم حرام دي اوپه يهوديت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دي.په ۱۹۷۷\۱۰\۱۷ م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې دټولې نړۍ علماوو په کې ګډون کړی واودزيږد بدلو دمخنيوي يا کوچنۍ کورنۍ په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې، تولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اوداييې د ښکېلاک چال ،فريب د سيسه اودمسلمانانود له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسی صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحی له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ وېره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقيرالعفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اوډېرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مابنه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

---

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيی مصطفی خطيب.

[2] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځېنه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدايه کې وايي چې حيض په لغت کې وتلی وينې ته وايي او په بريقه کې ليکي چې حيض په لغت کې بهېدلو ته وايي ځکه چې په دې وخت کې وينه بهېږي او پياوړی همدا نظر دی.

په هدايه کې دحيض پېژندنه داسې کوي:

حيض هغه وينه ده چې ديوې روغې او سالمې ښځې رحم يې شيندي.

د حيض کمه موده درې شپې درې ورځې اودرې شپې يعنې پوره دوه اويا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حيض ندی.

په رسائل ابن عابدين کې ليکي چې مثلاً: که چېرې د يکشنبې په ورځ سحردلمرختلو په وخت کې په ښځه وينه راغلله او د چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وينه بنده شوله نودا حيض ندی.

د حيض په موده کې د ښځو ستونزو ته مو په تېرو مخونو کې ګوته ونيوله. د اسلام څخه وړاندې به عربوله حايضې ښځې څخه نفرت کاوه ،اودهغې دبسترې او کاسې برسېره به يې هغوی هم له ځانه جدا کولې او په بده سترګه يې ورته کتلې. په فارس کې به په حيض کې ښځه ګندګې اوناولې ګڼلی شوه لېرې دښتې ته به يې وشړله هلته به يوازې اوسېدله هېچا ته اجازه نه وه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ ورورڅله حتی دوی(مرئیانو)به هم پوزې لاسونو اوغوږونه ته نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناخاپي اوناپامۍ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ اوژوند مطلق واک یې دخاوند په لاس کې وو.[1]

مګر اسلام دا ناوړه دودونه یومخیزه له منځه ویوړل اودهغې بایللې حیثیت یې بېرته راژوندی اوله هغې سره یې له کوروالي څخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل اوپا څېدل رواکړل.پخپله رسول الله(ص) به دخپلو بيبيانو سره په حیض کې ویده کېده ،دپرتوګ له پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله اوعلان یې وکړچې:(اصنعوا کل شي ء الا النکاح).۲

یعنې:هرڅه کوئ مګرکوروالی.

اوپه حیض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې وموویل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمایي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).۳

یعنې:دحیض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې اولس شپې ده.

---

[1] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد، الاسلام بلامذاهب \ دکتورمصطفی الشکعه نقل له : (the spirit of islam)

[2] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة

[3] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحیض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یاخړوالی وینې هغه ټول حیض دی. حیض په وړې نابالغې انجلۍ اوشنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلوڅخه ناامیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالوپه شاوخواکې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نیول ورته روانديي د مسافرو په څېرهم نده چې نیول یې عظمت اوخوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته یامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلی عادت ونلري کله که له لس ورځوڅخه وړاندې له وینې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره روانډی.اوکه په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیاورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي.خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه داناروغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[۱]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او داهغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[۲]

[۱] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین
[۲] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالې هرڅه روادي.[۱] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېرده.

[۱] الهدایه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

د دین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی او که ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځنی ژوند کې ورته اړتیا پیښیږي یاد او زده کړي کوم ایتونه او احادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل او ددې دعوې ثبوت دی او هرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهیږي او بیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم او ننګ دروي دا ګناهګار دی.
الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې **فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون**.

یعني: د پوهې له خاوندانو نه وپوښتئ که چیرې تاسې نه پوهیږئ.

نو د الله(ج) ددې حکم او دا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه او ښځینه فرض ده او په هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هیڅ شرم او ننګ ونه کړي یعنې د دیني مسئلو په زده کړه کې شرم او عار هیڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی او که هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري او په ځانګړي ډول که چا احادیث او فقه لوستې وي نو هغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته د فقهي او حدیثو معتبرو کتابونه له داسې مسایلو ډک دي او داسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شوي دي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلو یادول شرم وي او یاد داسې مسایلو لیکل یا روښانول له اخلاقو سره سمون ونه لري نو زموږ د دین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل او نه به یې لوستل که د داسې مسایلو یادول یا رانقلول د شرم او ننګ خبره وي نو نارینه وو صحابه وو او ښځینه صحابه وو او په ځانګړي ډول امهات المؤمنین(رض) او په خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول او نه به یې په مفصل ډول د دې مسایلو روایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکو صحابه و د حیاد بېلګې له راوړلو نه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نو آیا ددې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ باالله من ذالک القول بې حیا وو؟

ایا زموږ د حیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زموږ مسلمان ورونه او خویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو او تابعینو په پل ،پل کېږدي او دد یني مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او د اسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې د ناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دیندار خویندې، میندې او ورونه همدې غلط احساس له دین نه پردي کړېدي او د جهالت او ناپوهۍ په زولنو کې یې ګیرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ او ناپوهۍ د بلا وزرې خوزموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي او په ځانګړي ډول په اوسني وخت کې خو زموږ د ټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځې اوبیا که د شرم او خجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه او له بد هم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یو عمل په ترسره کولو مکلف کړی دی یا یې د کوم کار د کولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند د هرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام ږدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدول غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا د ایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) ډېر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایې نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمينان اوتسکين ډيوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغومسايلواو رواياتو څونمونې دلته رايادې کړوچې په اصطلاح کې د شرم اوحيامسايل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بيانوي نو هدف يې دادی چې امت يې دا مسايل زده کړي اوعمل پرې وکړي.

صحابه وواوحتی امهات المؤمنين(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نوپرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت اوډېرښت راولي په ډېره امانتدارۍ سره يې امت ته بيان کړي چې نه يې په کې د شرم احساس کړيدی اونه يې په کې ننګ کړيدی او ددې مسايلوله بيان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضيت يا وجوب چې نوروته ددې مسايلوښودلوپه هکله د دوی پرغاړه پروت دی ساقط شي اوهم نورمسلمانان دا ديني مسايل چې دوی په خپله د اسلام له يواځيني شارح(ص) څخه زده کړيدي نوروته وښيي اوکه خدای مه کړه دوی ددې احکامو په روايت کې شرم محسوس کړی وای نونن به موږ ددې مسايلوله احکامو څخه څه خبريدلو؟

که حضرت عايشې(رض) يا د رسول الله(ص) د مبارک حريم نورو بيبيانو د رسول الله(ص) د غسل طريقه موږ ته نه وای بيان کړې اوځان ته يې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طريقه له چا څخه ياده کړې وه ؟

ام سلمه(رض) روايت کوي چې سليمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله اوعرض يې وکړه چې :(يا رسول الله ان الله لا يستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پېښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هو کله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یو تشناب کې یو ځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مواوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نو مابه ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږ کې نیولو روژه ماتېږي اوکه نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم او هغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د ټوټې د څنډې په څېرشی دی (تناسلي اله یې دټوټې په څېر نرمه اومړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بېرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) یعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وايي چې ددې ښځې نوم تميمه وواودوهب لور وه.[1]

حضرت ميمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جريان حکايت کوي اوداحديث امام زيلعي اوټولوصحابه وو روايت کړيدی.

حضرت انس بن مالک رضي الله عنه روايت کوي چې: (ان النبی(ص) کان يطوف على نسائه).

يعنې: رسول الله(ص) به په يوه شپه کې پر ټولوښيبيانوګرځېده (له ټولو سره به يې جماع کوله)اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[2] اوبخاري کې وايي چې بيا به يې له دې ټولونه يوغسل کاوه.

حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسريې زما دسينې اوغاړې ترمنځ ايښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانې) به يې زمادخولې له لاړوسره يوځای شوې.[3]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لايستحى من الحق .....).

يعنې: الله(ج) له حق ويلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[4]

---

[1] بخاري کتاب الطلاق،.سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[2] بخاری.
[3] بخاري کتاب النکاح.
[4] نسايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدین احمد ابن حجر عسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دین په زده کړه کې شرم او حیا په کارنده د (باب مالایستحی من الحق لتفقه فی الدین) تر عنوان لاندې مستقل باب رانقل کړیدی او په دې باب کې یې ډېر داسې روایتونه د نمونې په ډول رانقل کړیدی. کوم چې اوس ځنې خلک د حیا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روایت کړیدی.

د یوه حدیث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه یې دهغه یوه مېرمن روایت کوي چې په التقا دختانینو (د نارینه او ښځې د عورت په یوځای کېدلو او دحشفې په ډوبېدلو غسل واجب کېږي دا بي بي وایي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) یعني ما او رسول الله(ص) همدا کار وکړ. او بیا مو غسل وکړ.

پدې حدیث کې دې مبارکې بي بي یوه لویه فقهي مسئله روښانه کړې او که خدای مکړه د خپلې بسترې خبره یې پټه ساتلې وای او سترګې یې پرې پټې کړې یا یې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه دخپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بیا داسې چې د قیامت تر ورځې به زما او رسول الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اورې او را اوړي او هغه هم په خپله زما دخولې حکایت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرین، محدثین او ددین ائمه په دې نظر دي چې د رسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي(تعدد دازواجو) کې د هغوی ستر هدف او حکمت دا و چې د دین په رسولو کې ورسره مرسته وکړي .د رسول الله(ص) د سیرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وولیدله یااوربدله او دهغوی هغه اعمال او کړنې چې هغوی پرې خبرېدل نو دا خوبه صحابه وو ﷺ روایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی وومګر هغه مسایل به ځنګه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وواو د رسول الله(ص) له خپلې سکه بي بي پرته دبل چا پوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و او اکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهې پورې اړه نیسي نو رسول الله(ص) د همدې مسایلو دخورا ښه تشریح کولو لپاره ډېر ودونه وکړل او ډېرې مېرمنې یې په دې اړه دځان ملګرې کړلې . په بخاري او مسلم کې له حضرت عایشي(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...))

یعنې لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې دنارینه لپاره حلق العانه (دنامه لاندې دمخصوص غړی خریېل) هم یادوي.[1]

[1] بخاری مسلم اوفتح الباري ص ۲۲۰.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طريقه

الف: د مطلب لنډيز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دين دی.هېڅ يې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبيقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بايدد ښووني په ډګر کې ښوونکي ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخواری په ډګرکې تر هر چا ډېرزيارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزي په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشاری په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسياست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سياستمداروي.

فطرت د نورو ژويو په څېر انسان هم له جنسي غرايزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طريقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپيرله نورو ژويوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وښاکله ترڅوددې عمليې د اجرا په وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخوراښه نتيجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشريح کړی دی اوله مطالعې څخه يې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول يا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دين اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غير شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بيانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طریقه نه دي لیکل شوي په دوی کې د غیر اسلامي تدابیرو اوحرامو شیانو د پکار اچولو مشورې ورکړل شوېدي.

که ددې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام ټاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغیو اخته کېږي د ښځینه ناروغیو اوپوستکي مشهورډاکټرافتاب احمد شاه وايي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نودا راته جوته شي چې په دوی کې له ځینو سره د حیض په حالت کې کوروالی شوی وي چې دهغوی تناسلي غړي ته یې پوره زیان رسولی وي او دهغه له امله یې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پیدا شوې وي او ځینو بیاله ښځو سره په غلطه لاره (د شاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نو هر کله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حیض، نفاس کې او شاله پلوه جماع حرامه ده؟نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دایډزنوم بدې اووژونکې ناروغۍ په کروړونوو ګړي له ژوندون څخه لاس په سرکړل دا ټول په اسلامي تعلیماتو د نه عمل نتیجه ده.

نو په همدې خاطرد کوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعلیماتو ته یولنډه شان کتنه کووترڅو د دنیا او اخرت ګټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء(رض) روایت کوي چې ما د عایشې(رض) ناوې جوړه کړله (ښایست اوښکلایې ماورته برابره کړله) بیا رسول الله(ص) ته راغللم اود

---

۱ اداب\ مباشرت، یعني میان بیوی کې درمیان جنسي تعلقات کاصحیح طریقه ډاکټر افتاب احمد شاه هومیوپېتهـ ماهرامراض جلدو امراض نسوان انډیا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې او له هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل او یو جام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورټله او ورته ومې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې اولږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف او بد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمیږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅو دهغې خجالت لیرې کړلی شي او له یو داسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې اوخاوند ترمنځ دمینې اومحبت یا بغض، حسد ،کینې اونفرت د پیدا کېدلو سریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (د پیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړوخوی اوعادت دی ،اوښځه هم باید پدې شپه دمېړه د زړه د راښکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت اوسینګاربرابر کړي. ,خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوند په مینه او محبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه او اداګانې بایدله اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېره طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده د اعلان په خاطر دهل او داریا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېړه او د مېړه په واسطه د ناوې په ګوتو کې د ګوتې ورکول، د نصاراوو پېښې دي، هغوی هم په دوه نو کې د اسې کول، دا د هغوی مذهبي دستور دی او نصاراوو په دستور عمل شرعاً ښه نه او مخالفت یې لازم دی.[۲]

او کله چې ناوې کور ته راوستل شي نو د ناوې لاس او یا د تندي ویښته به نیسي او دا دعا به وایي: (الهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرها و شرما جبلتها علیه).[۳]

یعنې: ای خدایه زه له تا څخه د دې او د دې خویونو د خیر سوال کوم او پناه درو ړم تا ته له شر د دې څخه او شر د ناوړه خویونو د دې څخه.

او کله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي، نو ځان دې نه لوڅوي او نه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي، ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظریات لري، یو شمېر علماء وایي چې له خپلې ښځې سره یو ځل جماع (کوروالی) واجب ده.

[۱] بخاري، مسند احمد، او سنن الکبری للامام البیهقی.
[۲] اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمد ناصرالدین الباني.
[۳] بخاري، ابوداود او ابن ماجه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځینې نور بیا وایي چې :کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو یوا ځینۍ ذریعه ده.[۱]

امام ابن تیمیه(رح) وایي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره یوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي واد لته کې لیکي چې که چېرې سړی کوم صحي یافني عذر ونه لري لکه ناروغي یا مسا فري نوله خپلې مېرمني سره کوروالی پرې واجب دي.

بایــد وویــل شــي چــې لــه احنــافو څخــه پرتــه نــور مذهبونــه دفرضواوواجبوترمنځ توپیر نه کوي اوفرضوته هم واجب وایي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نولیکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وایي چې په هروڅلوروشپوکې یوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بیا دا دیانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي یې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلو څخه یې وژغوري

.

امام جعفرصادق وایي چې څوک له یوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي یې مړې ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه یې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

---

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبین څخه.

[۲] فتاوی ابن تیمیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلورو شپو کې يوځل د کوروالی حق لري.[۱]

ځينې نور علماء بيا وايي چې کوروالی د ښځې او مېړه حال ته په کتلو او د دواړو د جنسي توان په نظر کې نيولو سره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اند معقول او غوره بللی دی.

ځينې خلک دا سې انګيري چې ګويا اسلام د شهوت او مينې مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو او پوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغو مقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکو عواملو په ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولو عوامل دي او دا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې د مېړه لپاره رانجه او نکريزې ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولو موضوع بيانوي نو خطاب د آمر په صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمۡ حَرۡثٌ لَّكُمۡ فَأۡتُواۡ حَرۡثَكُمۡ أَنَّىٰ شِئۡتُمۡ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالۡـَٔـٰنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللّهُ) البقرة ۲۲۲.

یعنې: نو هرکله چې پاکې شې دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې :له خپلې مېرمن سر په جایزه اوسپېڅلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع اوپوره کړي.نارینه کولی شي چې له خپل میل اوخوښۍ سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.اوهرخوند اومزه ورڅخه واخلي،خو چې دنکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پایښت اوډېربښت دی ،اودامقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې دجماع محل فرج وي ،نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول ،نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،اړخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرین ددې ایت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرۀ ۲۲۳.

یعنې :ستاسو ښځې ستاسود کروندې ځای دی ،نوراځئ خپل پټې ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې :قریشوبه په مکه کې له ښځوڅخه په هر رنګ خوند اخست اوکله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو اویهودیانودا کار یوائې په اړخ باندې کاوه اودمدینې عام اوسېدونکي یې هم تر اغېز لاندې راغلي وونو یومهاجرله یوې انصارېې انجلۍ سره واده وکړ اوله هغې انجلۍ سره یې له خپل دستور سر

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه و یې ویل چې :موږ یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غتهه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[۱]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هیڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهایت سکون او اطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. دشهواتوجذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

---

[۱] ابوداود ،مسنداحمداوالمستدرک للحاکم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتین وایي بیا به لکه څنګه چې ابن عباسؓ روایت کوي دا دعا ووایي: [بسم الله اللهم جنبنا الشیطان وجنب الشیاطین ما رزقتنا].[1]

یعنې: په نامه دخدای ای خدایه په امن مو وساته له شیطان څخه او په امن کې وساته له شیطان څخه هغه څه چې ته یې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وایي: [اللهم لاتجعل للشیطن فیما رزقتنی نصیبا]

یعنې: ای خدایه مه ګرځوې شیطان لره په هغه څه کې چې ته یې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وایي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي.[2]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو یوځای انزال په خوند کې ډېربښت راولي اوکه دا کار یې (انزال یې ژر)وکړنو په ښځه به یې سخته تمامه شي.[3]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زینت او ارایش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتیا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[1] بخاري.
[2] رفاه المسلمین حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[3] احیاء العلوم امام غزالي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به یې ژر راوپاربېږي او په فرج کې یو څه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکرپه یخواوبولوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې اوناروغتیا په وخت کې کوروالی روغتیا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو یا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبویي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. لــــه هررنګـــــه بـــــد بـــــویې څخـــــه بـــــه ځـــــان ساتي،تمباکو ،سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت لـه منځـه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستي وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتیاوې پیداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلو څخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې دېر وخت دمنيو څاڅکي په تناسلي غړي کې پاتې کېږي اودهغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دامني بياسوزيدل اوتبې پيداکوي.

حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي ووينځي اوپه يخواوبو وينځل دبخار خطره پيدا کوي اوکه په يخو اوبوېې وينځل غواړي نولږدې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات اوطبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي اوپرېښودل يې هم روا دي.

---

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولاناشاه اسحاق دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي، شتمن جنت واخلي او نېستمن او بېوزله دې محروم او بې برخې ګرځي. په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي، دژوند په هره برخه کې د اسلامي تعلیماتو عملي کول د جنت دلاس ته راوړلو وسیله ده، حتی چې دخپلو شهواتو په رفع کولو کې (چې فطري غوښتنه ده او انسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراو ثواب دی، یو سړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له مور ځخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم لیکل کېږي؟ هغه ځواب ورکړ چې (ایا که په حراموکې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته؟ هغه ځواب ورکړ، هو شته دی، هغه (ص) ورته و فرمایل (همداسې که په حلالولاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ او بل یې غسل ته اړ کړ(د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ)او دلمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړ او خطبه یې واورېدله، مسجد ته پلی لاړ شي، امام ته نژدې شي، خطبه واوري، لغوه بېهوده او بې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو ځخه ځان وساتي نو په هرقدم ورته د یو کال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي: هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب او بې ګټې دی مګر... او له ښځوسره لوبې.

---

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوداسې نور ډېر روايتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی اومستي ډېراجراوثواب لري.

فقهاء وايي چې : له ښځوسره لوبې اوله دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېرثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حيض اونفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حيض اونفاس مو مخکې صفحوکې وپېژندل پدې دواړو ناروغيوکې له ښځوسره کوروالی حرام دی،اوکه څوک يې حلال ګڼي کافر دی اوله کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حيض په ورځوکې له ښځوڅخه په لېرېوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعنې:په څنګ شئ له ښځوڅخه په حال د حيض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتی حائضاًاوامراة فی دبرهااو کاهنافتصدقه بمايقول فقد کفربمانزل علی محمد).

يعنې: چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافرشوپه هغه څه چې نازل شوي پر محمد(ص) .

او په دې کې هيڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګاڼه نو کافر دی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

.او سني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. یعنې: او پوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حیض کې.

ډېرانکشافات کړیدي اودا ضرر یې جوت اوروښانه کړیدی وایي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځو په دماغو اغېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ..) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیدا کړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وایي چې :په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمایي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي.[1]

۲. له ښځو سره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[1] ابوداود ،ترمذي،نسایي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کارڅخه صراحتاً منع کړېده اوهېڅ له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ویلي.الله(ج) فرمايي: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسوښځې ستاسو دکروندې ځای دی.

له ښځوسره د نکاح غرض اوهدف دنسل پاینښت دی اوپه دې ډول دنسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمايي: من اتی حائضااوامراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[1]

یعنې : : چاچې له حایضې ښځې اویا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اویا کاهن ته ورغی اودهغه وینا یې رښتیا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص) .

همدا راز فرمايي:ان ا لله لا یستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن.[2]

یعنې: الله(ج) دحق له بیانولو څخه حیا نه کوي ښځوته دشاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزیمه بن ثابت رضي الله عنه څخه یواوږد حدیث روایت شویدی چې په وروسته برخه کې یې وايي: له ښځوسره دشاه له پلوه کوروالی مکوئ.

همدا راز فرمايي:لاینظرالله الی رجل یأ تی امراته فی دبرها.[3]

---

[1] ابوداود،نسایی،ترمذی، بیهقی اومشکوة.
[2] نسايي.
[3] ترمذی اونسايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ـ د رحمت په سترګه ـ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته دشاه له لورې.

((ملعون من یأتی امراة فی دبرها)).[1]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا، چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

همدا رازفرمایي: ((ملعون من یأتی النساء فی محاشهن)).[2]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وایي چې: ښځوته دشاه له لارې راتګ سخت حرام دی. داځکه چې پدې کې دښځولپاره همېشه تکلیف دی.[3]

په دبرکې له ښځې سره پر وطې کوونکې د زنا حدنه تطبیقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[4]

مګرپه اوسني یهودي منحرف شریعت کې یې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی روا کړیدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب څخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم یې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندوارۍ اوتې ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

---

[1] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[2] ابوداوداومسنداحمد.

[3] احیاءالعلوم امام غزالی.

[4] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل او تې ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د دې شیدو په څښلو د کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کار چې دامت ګټه به یې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمايي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تې رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مور سره جماع وکړئ او هغه ته زیان وکړي.

مګر دا کار یې حرام نه کړ ځکه چې دا خاوند ته هم زیان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقیه ابولیث له حضرت علي‌رضي‌الله‌عنه څخه روایت کوي چې فرمايي: څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي او پکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي. حکیمان وايي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه د ښکلو ښځو لیدل ، فحش ، خبرې، دلوڅو ښځو لیدل او . . .) بلکې په رښتیا سره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون ، نشاط او خوښۍ سبب دی.

د کوروالي اندازه هر چاته تربل توپیر لري د غښتلي او کمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي. حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي (رح) وايي چې: دعادي خلکو (چې د جسم روغتیايي حالت یې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځو کې یو ځل کوروالي مناسب دی او که ښځه خوښه وي ډېر ښت هم پروانلري او د کمزورو لپاره په یوه اونۍ یا دوه اونیو کې حتی په درې اونیو کې یو ځل کوروالي مناسب دی او په کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته دا کار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زیان رسوي. دماغ کمزوري کوي، د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي. او ځوانانو او هغه چاته چې صحت یې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتیا ته زیان رسوي ، شهوت ویده کوي او ټیټوي یې کورنی نظام یې خرابوي ځکه چې ښځه هم میل لري

دا هر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم یې کوئ که ډېر او هر وخت کې یې کولای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري يادونې

له ښځو سره لوبې او مستې

له ښځو سره لووبې اومستې نارينه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل لـه خپلو بی‌بیانوسره لـوبې کـولې دهغـوی نـازاونخری بـه يـې منلې اوويل به يې:هر څه چې دالله(ج) ذکـر نـه وي لهـوه اولعب اوبېهـوده دي مګر... اوله ښځوسره لوبې او مستې.

حضـرت عايشــه(رض) فرمــايي چــې: (يــوې ډلــې ښــځوژمنه وکړلــه چــې دخپلومېړونو رازونه اوحالات به يوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکايت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کمـوالی ،اودا چې مېړه يې ورسره لـوبې اومستې نه کوي)(١)

(١)تحفة العروس محمود مهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستې له نفل لمانځه څخه ډېرا جرلري.رسول الله(ص) به حتی دحيض په ورځوکې له ښځوسره لوبې کولې،کله به يې چې لـه خپلـې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغـې پـه تناسلي عضـوه بـه يې ټوټه واچوله بيا به يې چې څه غوښتل هغه به يې کول.[1]

[1] ابوداود اوبيهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عایشه(رض) فرمایي: زه حائضه وم او ما به له لوښي څخه وڅکل بیا به همدا لوښی رسول الله(ص) واخست او خپله مبارکه خوله به یې پر هغه ځای کېښودله چې ما به ایښې وه او څکل به یې.[۱]

(دا وه له حائضې ښځې سره د رسول الله(ص) تګلاره) رسول الله(ص) فرمایي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې یې په غېږ کې نیولو او ښکلولو ،او دا سې نورو عملیو سره کوروالي ته اماده کړي

.د ښځو د سینو (تیونو) رودل روا دي خو باید کوشش وشي چې شیدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنیوالي کې وي او که بالغ د چا شیدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ ټولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سینو رودل ،منبل یې،د ښځې ښکلول ،ښځې ته د پراو نارینه ته هم خوند ورکوي او دا د مینې او محبت یو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او دا نهایت نژدې والی دی او کله چې مینه تر دې هم زیاته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بیا د روح نژدیوالی راشي او خوله ښکلوي ژبه او شونډې روي او کله چې نفس لدې څخه نور هم د ډېر نزدیکت غوښتنه وکړي نو بیا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: دکوروالي له ټولوڅخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړوڅخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځوڅخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نوپه همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وایي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولې نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[1]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهارشنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[2]

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] رفاه المسلمین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه او مېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يو ځل او ناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ او بربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثېر لاندې راشي او که جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسې ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي او خاوند پټ لکه چې يو عصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم داخبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينو رواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې د ښځو عورت ته کتل يې منع ګڼلي دي لکه (اذا اتی احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعني : کله چې راتګ کوي يو ستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي .

دې روايت ته نسائي او بيهقي منکرويلی دی ،همداراز ديو بل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې:کله چې يو ستا سوله خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دي چې موضوعي يې بللی دی او ددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې د خپلې ښځې عورت او ټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما اورسول الله(ص) به له يوه

---

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه او بيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بيړه کوله تردې چې ما به ورته ويل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[۱]

او د غسل په وخت او دکوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هيڅ توپير نشته دی

.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړيدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې يې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېروکتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارينه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پيل څخه يوه يا دوه دقيقې وروسته يې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زيان رسوي،اولاد نه پيدا کېږي،هر نارينه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځينوشهوت پياوړی اودځينوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقليم دغذا استعمال پدی کې لويه ونډه لري دځينو تودو سيمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زيات وي او په يخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارينه څخه کم وي او څومره چې دنارينه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارينه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

---

[۱] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پیداکېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي اوله خاوند څنې نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یوځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کارکول غواړي نو غسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یوځل مو کوروالی وکړاوبیا مو داکار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالی(رح) فرمایي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړو کارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع رضي الله عنه وایي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بیبیانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یوځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې داپاکه ښه او غوره طریقه ده[۳]

عایشه(رض) فرمایي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي او یا ویده شي اوهغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه داودس په څېر اودس به یې کاوه.[۴]

او او به چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

[۱] مسلم او ابوداود.
[۲] احیاء العلوم
[۳] ابوداود اونسائي
[۴] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعريفونه کړيدي مګرجامع اوغوره تعريف يې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امين مشهورپه ابن عابدين ګڼ تعريف دی.

د ابن رشد تعريف: هره وطې چې د سيي نکاح يادنکاح دشبهې په اثريا چې له خپلې وينځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمدعلي صابوني اونوروګڼ تعريف: له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره دنکاح څه شبهه ونلري.[2]

[1] بداية المجتهد.

[2] الاختيار ،حاشيه ابن عابدين،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البيان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعریف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو ددې تعریف پر اساس وطې په دبر کې اویاله نورو حیواناتو سره په زنا کې نه حسابیږي ځکه چې د سلیم طبیعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله وتعریف : حنابله وایي چې زنا په قبل یادبرکې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که دستر په هکله کوم احکام نازل کړي دي اوکه پردی ښځې یا نارینه ووته یې له لاس اوږدولو څخه منع کړې ده اوکه بې ځایه ګرځېدل یې ناخوښ ګڼلي دي داټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنیتي تدابیر اومخنیوی دی چې اصلي ناروغتیا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لویه اوبې شرمه ګناه کې چې هیڅوک یې له ضرر څخه خلاصیدلی نشي ، ونه لویږي نوټولې هغه لارې یې بندې کړې چې دې خواته دلالت اواشاره کوي الله(ج) فرمایي : (وَلاَ تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

یعنې: زنا ته مه نژدې کېږئ یقینا چې دابې حیایي اوبده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمایي چې زنا خوښخې مکوئ حتی دزنا په خوااشاره کونکیو وسایلوته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېربد جرم کښېولوېږئ .

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[۲] الجنا یات فی الشریعة الاسلامیه دکتورمحمدرشدی محمد اسماعیل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنادکبیره لویوګناهونوله جملې څخه ده له شرک اوقتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۲۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۲۸-- ۹۲

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګرپه حقه سره او زنا نه کوي اوڅوک چه داکار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به دقیامت په ورځ ورکړل شي اوپروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان یطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحلیلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال داچې همده پیداکړي یې ، ما وویل بیاکومه ده ؟ هغه وویل چه اولاددې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا! هغه وویل چې دهمسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ دهلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمایي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړیدی .

---

[1] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیقؓ د خپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعودؓ وايي چې: کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) یې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجیح ورکوي زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي: (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ) یوسف: ۳۳

یعنی: (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي.

ځکه هغه نبي واوپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانو د ې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانو څخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه یې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی یې په مقابل کې ووايي: زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

یعني: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

[1] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.
[2] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : زنا او ټولنیز ظلمونه

زنا په لویدیځ ،ختیځ او اروپا کې په عام ډول د عیب خبره ،د اعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي اوڅوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی یې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قیده (ولکې) ازادی دې ټولنو ته ډېرې ناکاره ډالۍ راوړلې.

مارکس کورنۍ نظام د بدبختۍ ننبه ګڼي د کمونیست ګوند په اساسنامه کې لیکي چې موږ دکورنې ژوند نظام پای ته رسول غواړو ،لینن په خپلې یوې وینا کې ویلې دي :موږد حلالي اوحرامي بچي ترمنځ توپیر له منځه وړل غواړو.

فرویدله ده څخه هم وړاندې تللې دس ، ګډې ښځې دکمونېزم اصول دي . دا یډز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په میلیونونوګړي یې له ژوندڅخه لاس په سرکړل اوس جوته شویده چې دا د مارکس ، لینن ، فروید او. . . ډالۍ اوخدمت (دزنا دازادۍ) نتیجه ده اود پوستکي ډېرې ناروغتیاوې هم له همدې ناوړه کړنې څخه راپیدا کېږي.

زنا د ښځې اوخاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هرپلوبه یارانې کوي لونډان به نیسي ،نسب ګډوډوي،دپلار له لطف اوشفقت څخه اولاد محروموي،انسان په اخلاقي کمزوریو اخته کوي ،لکه بې حیایې چل،دروغ ویل،بدنیتي،خودغرضي ،دخپل غوښتنو غلامي،دخیالاتو پرېشاني،په طبیعت کې دناروا خوندونو داخستلو عادت،بې وفایي اوداسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي اوپه نتیجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالی ورګاندې کېږي هغه به دموراوپلاردطبیعت وارث وي،اودا به د یو مصیبت اویودروند پنډپه څېرپر ټولنه باوري چې نه یې منلوته څوک تیاردي اونه یې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لویول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزانـي لـه ټولونـه لـوی سـتم اوظلـم دی چـې دهغـه د ژونـدون هـره لحظـه یـې لـه ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطی: د نارینه دذکر داخلول دي د ښځې په فرج کې.

2 . وطې په صحیحه نکاح او له خپلې وینځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اویا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري یوائې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو ځنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر ځنې اوایا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې وموویل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ویل کېږي اودزنا احکام پرې تطبیقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په یوبستر کې ویده کېدل،یوبل ته غاړه ورکول اوحتی په یوبستر کې لوڅ لیدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختیار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختیاراواداري یې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته یې دنیاکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګواښ شویدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمی ،یا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته داسلام دعوت خپورشوی نه و،یا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد وربانديې نشته یا داسې وشوچې په تخت کې یې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

[۱] نهایة المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشیرازی.

[۲] فتح القدیر،البدائع الصنائع بدایه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنایات فی الشریعه الاسلامیه اوالفقه الاسلامی وادلته.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله اووطی یې کړله اوهمداسې دښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې دثبوت لپاره معمولاً لاندینۍ درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني(زناکار)په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې داعتراف ترڅنګ دشاهدانو اوقرائنو شته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې داهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یوصحابیې درسول الله(ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړچې بیا رسول الله(ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به دنورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدموپه پرتله ډېر سخته ده شاهدان به دشهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګوداسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه)په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څونور شرطونه لري چې زموږبحث اوږدوي د فقهې په کتابونوکې دې وکتل شي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا دداسې ښځې حمل چې خاوندېې کوچنی وي اوعادتاً ورڅخه حمل نه اخستل کېږي یا د داسې سړې دښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا دهاغه بالغې ښځې چې دپوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي اود واده یې لاشپږمیاشتې تیرې نه وي نو داټولې د زنا نښې اونښانې دي.[1]

سزاګانې

په دنیا کې دزناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه اودرنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت دمجرد (بې واده) اومتاهل (واده والا)ترمنځ توپېرلري ،ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز اوتېری څومره زورلري ،اومجرد ته لا تراوسه داغیرت معلوم شوی نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو دمحصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ :همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي اوکوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ،ازاد ا صیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصني سره نکاح ولري :یعنې چې لـه محصـنې سره یې په صـحیح عقد نکاح هم کړي وي اوجماع هم صورت نیولی وي پداسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچنې هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړي یایې له وینځې سره کوروالی کړي وي حد نشته اونه ورته محصن ویل کیږي.

داحنافو اومالکیه ووپه نزد دا چې مسلمان هم وي اوکه داټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی اود محصن حد پرې نه تطبیقیږي . خوشوافع اوحنابله وایي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړشول اوزنا یې وکړله نو دمحصن حد پرې تطبیږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمر رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله(ص) یهودی سړی اویهودی ښځه هم په حد کړیدي.[1]

او دټولو فقهاوو په اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي اوکه له ښځې اوخاوند څخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ اوبل کې نیمګړې وي نو دلته د فقهاووترمنځ اختلاف د نظردی حنفي اوحنابله

[1] کتاب الفقه علی الذاهبالاربعة،بخاري،مسلم،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پرې دمحصن احکام تطبیقېږي يعني دا رجم کېږي نه، بلکې په درو به وهل کېږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،مېره وي اوکه مېرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد ﷺ روايت کړې دي چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغې او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) درياد وم چې زموږپه منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ووايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستا شولې اوپه زوې دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انسﷺ سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[1]

نو لدې حديث څخه په ډاګه څرګندېږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

---

[1] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاوړې هم ده تهول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم داحصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غیر محصن (جره)عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو دټولوفقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې تاکل شویدی.الله(ج)فرمايي : (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

یعنې :زنا کوونکی نارینه اوزنا کوونکې ښځې ،ووهئ هریوله دې دواړه ثخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وېره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولو کې که تاسويقين لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب اوحاضر دې شي وهلو د دوی ته ثه خلک له مسلمانانو ثخه .

حضرت عباده بن صامت رضي الله عنه فرمايي: (البكربالبكرجلد ماة وتغريب عام).[1]

یعنې: نا واده په ناواده سل درې اویو کال تبعید دی.

بل د ابوهریره رضي الله عنه اوزیدبن خالد جهني رضي الله عنه هغه روایت چې موږ وړاندې بیان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس رضي الله عنه تاکلې وه او ویې فرمایل:الرجم للثيب والجلد للبكر.[2]

یعنې په تیګو ویشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي .

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکیان(رح) وايي چې: غیر محصن زنا کاردې له درو ثخه وروسته له وطن ثخه لرې وشړل شي په دومره

---

[1] صحاح ستة مګربخاري،نيل اوطاراومسنداحمد .

[2] معارف القران نقل له بخاري ثخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به يې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به يې نه پرېږدي شوافع اوحنابلهؓ وايي چې:غير محصن زناکاران دي له دروڅخه وروسته تبعيد شي او دتبعيد مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلايل د ابوهريرهؓ او زيد بن خالد جهنيؓ روايت اوبل د عباده بن صامتؓ روايت دی چې رسول اللهﷺ فرمايي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبيلا ،البکربالبکرجلد مأة وتغريب عام والثيب بالثيب جلد مأة والرجم).[1]

يعني :له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اويوکال تبعيد دی اوواده والا ښځې اوسړې لپاره سل درې اوپه تيږ ويشتل دي.

۱. احناف(رح) وايي چې د درو اوتبعيد يوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعيد مناسب ويني نو تبعيد دې يې کړي اوکه ضروريې نه وي نو تبعيد نشته ځکه چې تبعيد په سوره نور کې نشته اودحدبرخه هم نده اودتعزير له بابه دی اوبل داچې په تبعيد کې فتنه ده اودا چې ځينې صحابه و دا کارکړيدی دا دهغوي خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعيد په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباسؓ هم په حد کې تبعيد ياد نکړ.

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تیګو ویشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو روایاتو ثابته ده اوپرته له ځینوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنی.........والثيب بالثيب جلدماة والرجم).[1]

يعني: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړی او واده والا ښځه سل درې اوپه تیګو ویشتل دي.

رسول الله(ص) غامديه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحديثوټولوکتابونو رانقل کړيده.[2]

رسول الله(ص) يهودي زنا کاران هم په تیګو وویشتل.[3]

د ابوهريره رضی الله عنه اوزيد بن خالد جهنی رضی الله عنه په روايت کې وويل شول چې رسول الله(ص) انس رضی الله عنه ته وويل چې ورشه که هغې اعتراف وکړ نو رجم يې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشيخ والشيخة اذا زنيافارجموهما البتة نکالا من الله.[4]

يعني:ً واده والا سړی او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خو اڅخه.

---

[1] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونيل الاوطار.
[2] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسايي.
[3] متفق عليه
[4] متفق عليه.

www.mehtahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسـول الله(ص) فرمـايي:لايحـل دم امـرء مسـلم الاباحـدى الـثلاث الثيـب زانى.[۱]

يعني: نده روا وينه توي‌ول دهېڅ مسلمان سړي مګرپـه يـود درېيوسببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي:(ان الرجم حق فى كتاب الله على مـن زنـى اذا احصـن مـن الرجال والنساء اذا قامت البينة اوكان الحمل اوالاعتراف).[۲]

يعني: يقيناً رجم د الله تعـالى پـه کتـاب کې حق دی پـه هغـه چا چې زنـا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو څخه کله چې ښني پيداشي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپـاره بشـپړه سـزا ده اولـه رجـم سـره نـوره سـزا نشـته مګر تنها حنابله وايي چې :په لومړۍ ورځ به په درو ووهل شي او پـه دوهمـه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهـاء وايـي چې:رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[۳]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نـه، نـوې وي اونـه زړه چې يـا ډېـردرد وکړي يا ببخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي تولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

---

[۱] متفق عليه.

[۲] متفق عليه.

[۳] كتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي يې له منځه لاړنشي او په مخ او عورت به يې په دُره نه وهي ښځه به په ناسته په دُره وهي اوکه څوک رجم کوي نو په برابرو تيګو به يې ولي چې نه ډېرې غټې وي اونه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکليف ډېر شي اونه داسې چې سمدستي مړشي اوخلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې ديوډله خلکو په حضورکې دعذاب ورکولو حکم وکړهغه هم دعبرت لپاره.

نه به يې په توري ياټوپک يا تمانچې وژني اونه په چاقويابرچې په تيرووويشتلو کې ښايي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک اوتمانچې يا... سمدستي ووژل شي نوهغه چانس يې له لاسه وځي چې شريعت دهغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا يې په اعتراف ثابته شوې وي يعني: که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاو قاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي اوخلکو څوتيګي وويشت اوبيا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نورجم يې ساقطېږي اوڅوک يې دوژلوحق نلري نو که داسې څوک په ټوپک يا... سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

اوپه تيګو به يې پر مخ نه ولي سړي ته به کنده نه وباسي اونه به يې تړي اوښځوته به ترنامه کنده وباسي اوجامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت يې ښکاره نشي. اوکه چېرې حامله وه نو هم په درو کې اوهم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي اوکه نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي. [۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېل بېل معلومات

الف: څوک په زنا مجبورل

دزورانداز دادی چې څوک یې په وژلو، په وهلویا دکوم غړي په پرې کولو تهدید کړي، اوکه څوک چاپه وهلو وېرولی ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوریت کې څوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلو یادکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شوچې هرومروبه زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو اودا پوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نوکه په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح)په نزد په حدکېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشارامن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشارکېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) یې مجبورکړي نوبیا حدنشته او امام زفر(رح) وایي چې: که پاچایې هم مجبورکړي نوبیاهم حد پرې شته دی.
جمهورفقهاء مالکیان ،شوافع،حنابله ،او صاحبان(رح) وایي چې که څوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[۱]
اوپه یو روایت کې له حنابله ووځخه په اکراه کې حد غوره دی اوپه یوبل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[۲]
دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې داسلام له نظره حتی که چا څوک په کفرمجبورکړاوله وېرې یې دکفرکلمه هم ظاهراًوویله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة
[۲] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خويې کفرنه دی منلی اونه يې قبول کړی دی،خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ايمان اوعقيده کې ناچاري، مجبورتيا او زورتر نظر لاندې نيول شوی نوپه زنا کې خو په طريقه اولی ترنظرلاندی نيول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنيفه(رح) ته منسوب قول وايي چې انتشارپه زورنه راځي،خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې يوه ښکلې پېغله چې هرډول ښايست،زينت اوښکلايي برابره وي اولوڅه ديوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوايا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به يې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاووپه اتفاق سره حدپرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نيول

ځينې فقهاوايي چې: يوهم نه وژل کېږي دليل يې دسعدبن عباده هغه حديث دی چې بخاري روايت کړيدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتريخوالی پيدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه يې وژني بيا به وايي چې زنايې کوله ،يابه يې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به يې کورته ننباسي وبه يې وژني او وايي به چې زما له ښځې سره يې زنا کوله.

ځينې صحابه وايي:که هغه يې ووژنه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتينولي ثابته شي لکه درښتوني ډاکټرنظر،يا پر زنا دمقتول بدشهرت يادښځې بد اخلاقي.

---

[1] ابوداود.

[2] فقه السنة

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وایي: که ګواهان یې راوستل چې په زنایې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران:د پاکستان لومړی مفتي مولنامحمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمدابن جریرطبري(رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل:ابي القاسم محمدبن عمرزمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن:ابي عبدالله محمدبن احمد الانصارالقرطبي.

۵. تفسیرالقرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمدبن ابي الفداءاسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیرایات الاحکام:محمدعلي صابوني.

۷. صحیح بخاري:.ابي عبدالله محمدابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم:ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه:ابوداود سلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي:ابي عیسی محمدابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه :ابي عبدالله محمدابن یزیدالقزویني.

۱۲. سنن نسائي:ابوعبدالرحمن محمدابن شعیب بن علي بن بحرالنسائي.

۱۳. سنن دارلقطني:عبد الله ابن محمددارقطني.

۱۴. المستدرک:حافظ ابي عبدالله محمدعبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند :امام احمدبن حنبل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶. موطا:امام مالک.

۱۷. فتح الباري:احمدابن علي ابن محمدابن حجرالعسقلاني.

۱۸. شرح مسلم:ذکریامحی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن:امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه:علامه جلال الدین ابي محمدالزیلعي.

۲۲. السنن الکبري.ابي بکراحمدابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي:ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار:محمدابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر:امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۶. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق:زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع:علاوالدین ابوبکرکاساني.

۲۹. فتح القدیر:امام کمال الدین محمدابن احمدعبدالواحدابن الهمام.

۳۰. المبسوط:ابي بکرمحمدابن احمدشمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهرشرح ملتقي الابحر:عبدالله محمدابن سلیمان.

۳۲. ردالمحتارعلی الدرالمختار.سیدمحمدامین المعروف بابن عابدین.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختیارلتعلیل المختارالمسمي بالاختیارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشیه ابن عابدین:سیدمحمدامین المعروف بابن عابدین.

۳۵. الهدایه:شیخ الاسلام برهان الدین ابوالحسن ابن ابي بکرمرغیناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقایه:مولناعبدالحی لکهنوي.

۳۷. البریقه شرح الطریقه:ابي سعیدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر:شیخ زین العابدین محمد ابن ابراهیم ابي نجیم.

۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدین ابن حجرالهیتمی.

۴۰. نهایه المحتاج الی شرح المنهاج:شمس الدین محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهیم ابن علي یوسف.

۴۲. الوجیز:امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذکریامحي الدین ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الی معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربیني الخطیب.

۴۵. حاشیة الباجوري:شیخ ابراهیم الباجوري.

۴۶. المیزان:امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي علی مختصرخلیل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدايه المجتهد ونهاية ا لمقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .

۵۰. شرح الكبيرعلى متن المقنع:شمس الدين ابو الفرج عبد الرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.

۵۲. كشاف القناع علي متن لاقناع:شيخ منصورابن يونس ابن ادريس.

۵۳. غاية المنتهى :شيخ مرعي بن الكرمي الحنبلي.

۵۴. زادالمعادفى هدى خيرالعباد :محمد ابن ابي بكرابن قيم الجوزي.

۵۵. فتاوى ابن تيميه :امام ابن تيميه.

۵۶. احياءعلوم الدين:امام ابى حامد الغزالي.

۵۷. كتاب الفقه على المذاهب الاربعة:عبدالرحمن جزيري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دكتور وهبة الزحيلي.

۵۹. فقه السنه:سيد السابق.

۶۰. زادالمستنقع:شرف الدين موسى بن احمد المقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبدالرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزينة فى الشريعة الاسلامية:محمد عبد العزيزعمرو.

۶۳. الانكحة الفاسده :عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.

۶۴. النكاح والقضايا المتعلقه به:دكتوراحمد الحصري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۵. الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية:محمد محی الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فی الشريعة الاسلاميه:دکتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. کشف الاسرار:ايت الله خميني.

۶۸. کاشف الغطاء:محمد حسين الکاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسی الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمکارم شيرازي.

۷۲. المحلی:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحکمية فی السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دکتور عبداکريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داکترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمین:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سید ابولاعلی مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحیاة الاجتماعیه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شیخ محمدناصرالدین الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دکتورمصطفی الشکعه.

۸۵. حقوق المراة فی الاسلام:عبدالقادرشبیة الحمد.

۸۶. المراة فی القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بین البیت والعمل:دکتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضیه تحدیدالنسل فی الشریعه الاسلامیه:ام کلثوم یحیی مصطفی الخطیب.

۸۹. تنظـیم النســل وموقــف الشــریعة الاســلامیه:دکتورعبدالله ابــن عبدالحسن الطریقي.

۹۰. کشف الحقایق :عبدالعزیزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعیل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضی مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.melltahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library